

ДО ЗБРОЇ

журнал української військово-політичної думки

Рік вид. III Червень / Липень 1950 Випуск 5 (18)

З М І С Т

	стор.
В. Остапів: Ставлення до УПА — показник нашої державотворчої зрілости	3
Е. Зоряний: Як озброювалася УПА?	11
Сот. М. Богор: Стратегічна фаза холодної війни в світлі воєнної доктрини (I)	20
Нит Умас: Розвідка під час маневрової або т. зв. рухомої оборони (II)	27
Бібліографія: Маршал Монтгомері — «Від Ель-Алемейну до річки Сангро»	32
З чужої преси	36
Вияснення Інформативного Відділу Місії УПА	43

Права передруку застережені.
Передруки дозволені тільки за попереднім
погодженням з місцією УПА при ЗП УГВР.

diasporiana.org.ua

Видає Місія УПА при ЗП УГВР.

Друкарня Б. Криницького, Авґсбург 3, Брандерштр. 3, шліссфак 58.

В. ОСТАПІВ

СТАВЛЕННЯ ДО УПА — ПОКАЗНИК НАШОЇ ДЕРЖАВНОТВОРЧОЇ ЗРІЛОСТІ

Для кожного народу взагалі, а для поневоленого народу зокрема, що провадить свою визвольну боротьбу за передумови свого вільного життя у своїй власній самостійній державі, надзвичайно важливі досягнення та зберігання в цій боротьбі стану відповідної державногворчої здатності та зрілості. Важливі вони тому, що в етапі визвольної боротьби дозволяють — з одного боку — доцільно та якнайкраще поставити організацію всіх національних сил, а в етапі державного будівництва — будувати на здорових засадах саму державу і організувати вільне національне та суспільне життя; з другого ж боку, таке засвідчення державної зрілості облегчує позискати в інших народів визнання за ним повноцінного, вільним народам рівного, партнера, що своїм порядком значно полегшує визвольну боротьбу, а відтак позиції в колі вільних державних народів. Зберігати та розвивати свою державотворчу зрілість, це одне із важливіших завдань, що їх перед собою повинен ставити кожний поневолений народ. Складати на зовні докази своєї державотворчості — це одночасно важливий елемент національно-визвольної політики.

На свідчення державотворчої зрілості народу відіграють різні чинники: свідомість національно-державного

ідеалу, глибина та продуманість програмового змісту боротьби за державність, політичні методи та практика, політична культура тощо. Але найбільшою мірою державницька зрілість та державотворча вартість народу проявляються в підході, вмілості та спосібності практично розв'язувати питання організації загальнонаціонального життя та національних сил чи то до боротьби за державу чи для вільного творчого життя у власній державі. Зокрема для поневоленого народу характер і організаційна оформленість його визвольної боротьби засвідчують та доводять його державотворчість вимовніше за всі святкові декларації та демонстративні побажання

Спроможність народу ставитися до свого поневолення не з безнадійним пасивізмом та резигнацією, але доцільно і пляново боротися з цим поневоленням, вміло розв'язувати питання організації всіх національних сил для цієї боротьби, а передусім відстояти весь плян і організацію боротьби проти всіх, навіть найрафінованіших, заходів ворога, що призначені на зламання національної постави, незламність самої боротьби — це елементи, що найвимовніше складають свідоцтво зрілості даного народу до держави. Бо в тих випадках показується вся конструктивна спроможність народу суверенно, пляново й організовано розв'язувати питання своєї визвольної політики і боротьби. В протиставленні до хвилево панівної, окупантської системи на очах світу встоюється тоді наглядно, всупереч чисельній, матеріальній та технічній перевазі, нова сила, що пропорційно до рафінованих метод ворога виявляє свій спротив, засвідчує наявність свого існування і змагається за свою перемогу. Може, що правда, сама постановка національної визвольної боротьби змінитися відповідно до різних моментів — до обставин, розположення сил, політики ворога — може вона виступати в різних формах, але тільки моменти спроможности пляново та організовано провадити боротьбу та встоятися в ній дають незаперечні докази про державотворчу вартість даного підмету визвольної боротьби. Бо ці моменти унеможливають підходити до так поставленої визвольної боротьби як до позбавлених будь-якого конструктивного характеру і не оформлених в своїх прагненнях бунтів, актів розпачі, чи сліпих, одчайдушних відрухів.

Якщо йдеться про конкретні пробні камені державницького підходу до розв'язування питань організації національно-визвольних сил, чи національно-державного життя взагалі,

які доводять вмiсть та спосiбнiсть по-державницьки розв'язувати всi питання нацiональної, а зокрема визвольної, полiтики, то найважлившi з них такi: форма i змiст побудови всього нацiонального полiтичного життя; справа репрезентацiї народу й його боротьби на зовнi; авторитетнiсть загальнонацiональної керiвної iнституцiї та основи її побудови тощо. Для народу, однак, що провадить збройну, революцiйно-визвольну боротьбу за свою державну самостiйнiсть, ключевим пробним каменем його державотворчої спосiбности є ставлення та пiдхiд його до питання органiзацiї вирiшального чинника цiєї революцiйно-визвольної боротьби — до його збройної сили.

При розв'язцi цього питання даний народ складає не тiльки теоретично iспит iз своєї спроможности по-державницьки органiзувати свої збройнi сили, щоб вони були виравником органiзованої милiтарної спроможности цiлого народу, тобто, щоб вони представляли справдi збройну силу народу, але й перерiшує позицiю та авторитет цiєї збройної сили в народi, її реальну витриманiсть супроти завдань та можливiсть стати їй тривалою опорою для цiлості нацiонально-визвольних змагань. Нераз вiд такого чи такого поставлення революцiйно-збройних сил народу залежить iснування реальної сили даної нацiонально визвольної боротьби. При тому питання, що має великий вплив на характер i на внутрiшню спiлнiсть та життєздатнiсть збройної сили народу, що часто призводить до заламання збройної формацiї взагалi або до її деградацiї з позицiй всенародної сили — це питання взаемин збройної сили до полiтичного сектора нацiонального життя, репрезентованого полiтичними рухами чи партiями. Фальшиво розумiючи iстотну ролю збройних сил в нацiональному життi, або будучи в полонi передусiм партiйних зацiкавлень та не вмiючи пiднятися до загальнонацiональних iнтересiв, можна при органiзуваннi збройних сил пiти подвiйно неправильними шляхами. По-перше — розподiлити збройнi сили народу на сектори впливiв поодиноких партiйних угрупувань, тобто дозволити поодиноким партiям ставити власнi збройнi формацiї. По-друге — вiддати збройнi сили пiд вплив та монополiю найсильнiшим в даному часi полiтичної партiї чи руху. Що такий пiдхiд спричинює провал даної революцiйно-визвольної збройної сили, хай послужить прикладом доля польської «Армiї Крайової» (АК), на скорий розвал якої з приходом большевикiв без сумнiву мало вплив те, що вона складалася iз створених рiзними полiтичними групами вiйськових форма-

цій. Ці формації, поступаючи згідно з тактикою тих груп щодо нового (большевицького) окупанта, своєю різною поведінкою дезорганізували та хаотизували польські революційно-визвольні сили та унеможлилювали одноцілість поступовання. Це призвело до різних виломів, з чого тільки користав ворог.

Монополізація збройних сил однією партією або рухом, не сприяє тому, щоб така збройно-революційна сила знайшла в народі визнання бути всенародною формацією, вслід за чим така монополізована формація втрачає належну підтримку народу, потрібну до її існування. Доказом хай тут послужить доля хорватської армії — її деградація до звичайної собі військової формації «уштапівського руху» — позбавленої підтримки більшості хорватського суспільства та хорватських політичних партій, між ними найсильнішої Селянської Партії Мачека.

Здається, що зайво підкреслювати, наскільки такі невластиві розв'язки можуть катастрофально вплинути на розвиток всієї національно революційно-визвольної боротьби. На тлі повищих прикладів видно, як велике значення для визвольної боротьби народів має правильна розв'язка питання організації збройної сили.

Зрілі до державного життя народи розв'язують ці питання так, що ставлять організацію армії — або своїх революційно-збройних сил — на засаді понадпартійности, не дозволяючи при тому на міжпартійне розбазарювання та дроблення на різні, відповідно до партійних зацікавлень, військові формації, чи на роблення тих формацій монопольним інструментом однієї, хочби навіть найсильнішої, політичної групи. Така постановка не тільки доводить, що даний народ вміє з ширшого загальнонаціонального становища підходити до питання формування революційно-збройних сил, але вона дозволяє об'єднати цілий народ та всі його сили для творення своєї армії — регулярної чи революційної. Створеній на таких засадах армії надає народ характер авторитетної, всіма загально визнаної та підтримуваної збройної сили.

II

По лінії, що вказує велику державну зрілість головних чинників національної революційно-визвольної боротьби в

Україні, пішли теж організація та розвиток революційної збройної сили на українських землях. Що таке державницьке ставлення до основних питань організації українського національно-визвольного фронту боротьби знайшло цілковите зрозуміння діючих в Україні основних політичних сил, того найкращим доказом є факт, що безумовно найсильніша під час німецької окупації України політична організація, ОУН, не зважаючи на свій вклад та заслуги при творенні перших збройних відділів, не пішла шляхом формування з цих збройних відділів свого інструменту, не монополізувала їх, щоб оформити їх у всенародню збройно-революційну силу, в о н а д п а р т і й н у Українську Повстанчу Армію — УПА. Дали ОУН всеціло підтримала ініціативу УПА, щоб цю новостворену збройно-революційну формацію мілітарного характеру умістити в такій побудові загально-політичного життя народу, що відповідала б державницькому ставленню та свідчила б про державотворчу зрілість воюючої України.

Автім, як бачимо, саме довкола проблем пов'язаних з УПА, в підході до її організації та її позицій в цілому нашому національно-політичному житті ми як нація складали важливий іспит нашої національно-державної зрілості, нашої здатності по-державному підходити до актуальних питань нашої національної визвольної політики.

Що цей іспит випав якнайкраще, дальшим доказом є також факт, що УПА не постала в наслідок зісумовання різного роду партійних військових формацій і тим самим не представляла собою армії, поділеної партійними впливами, бо вона перемогла теж ті небезпечні тенденції (що такі існували, доказом служить спроба формування партійної військової формації «Оборона України») та оформилася як загальнонаціональна незалежна формація. Цей характер УПА затримала до нині а його особливо відзначає Головний Командир УПА, ген. Тарас Чупринка стверджуючи:

«Українська Повстанча Армія понадпартійна. В ній борються всі, кому дорога справа Самостійної Української Держави, без різниці поглядів, політичних переконань і партійної приналежності...

(Дивись «Заява Головного Командування Української

Повстанчої Армії» з 25 вересня 1947 р, поміщена порядком передруку в січневому випуску журналу «До Зброї» — ч. 1(14), стор. 15).

Постання УПА в такому характері і роля, яку вона відіграла в оформленні на державний спосіб сучасної конституції воюючої України, її вклад в творення У к р а ї н с ь к о ї Головної Визвольної Ради (дивись стаття ген. Тараса Чупринки: «До генези Української Головної Визвольної Ради» в бюлетені «Бюро Інформації УГВР», ч. 2 за серпень 1948 р., передрукована в журналі «До Зброї», випуск 2 (15), за січень 1950, стор. 8) дозволяють без перебільшення твердити, що саме УПА стала пробним каменем нашої здібності по-державному підходити до проблем нашої національно-визвольної політики. На цьому місці хочемо зокрема підкреслити, що перший документ — меморіал-проект — про необхідність створення загальнонаціонального керівництва всією революційно-визвольною боротьбою ще 19 грудня 1943 р. був складений Головним Військовим Штабом УПА і для ознайомлення та заняття становища був розісланий діючим в той час політичним самостійницьким партіям.

III

Усвідомлюючи існуючу на Рідних Землях побудову нашого національно-політичного життя, характер та позицію в ній УПАармії, далі усвідомлюючи в яких умовах вони існують і діють, ми можемо бути тільки горді і з цілковитою гордістю твердити, що, вправді нині ще поневолений але не покорений, український народ на Українських Землях не тільки маніфестує своєю боротьбою свою незламну волю жити вільним, самостійним національно-державним життям, але на весь зріст виказує свою державотворчу арілість.

До яких надій уповноважує нас такий стан нашого народу на випадок нових історичних подій та якою мірою цей стан полегшує нам позитивно переломлювати світову громадську думку щодо української визвольної справи — мабуть не потрібно аж підкреслювати.

Але цікаво перевірити, наскільки еміграція, істотним і природним завданням якої є відповідно репрезентувати перед чужим світом нашу націю, щоб внести свій вклад у зміну давніше пануючої думки світу про нашу незрілість до дер-

жавного життя, вміє у вільніших умовах свого політичного буття бодай рівною, якщо не кращою, мірою виконати свою роль свідчення про державну зрілість та творчездатність, нашої нації. На жаль, навіть поверховний погляд на нашу еміграційну дійсність не дозволяє задовільно висловлюватися про роль еміграції в тій справі. Адже, поминаючи оцінку політично організаційного укладу взаємин еміграції, поминаючи її ставлення до діючого на Рідних Землях укладу національно-політичного життя — явне ігнорування та нехтування багатьома еміграційними чинниками діючої в Україні конструкції нашого національного життя і то навіть з погляду ставлення до УПА — не видно, щоб серед еміграції докунувався перелім в напрямі засвоєння собі належного державницького підходу. Беручи до уваги різні моменти ставлення до УПА, треба дуже обережно та із застереженням трактувати спроби ставити знак рівності між національно-державницькою зрілістю еміграції із зрілістю Батьківщини, чи приймати стан на еміграції за відповідний виразник стану в Україні. Коли бачимо, як поодинокі еміграційні партійно-політичні середовища хотіли б, здобуваючи собі деяких прибулих закордон бійців УПА, мати до свого виключного розпорядження відділи УПА і при тому роздроблюють частину УПА закордоном; коли бачимо, як робиться спробу монополізувати в користь однієї політичної групи весь величезний політичний капітал УПА та узурпувати собі, всупереч виразним означенням відповідних компетенцій ніким іншим як самим Головним Командуванням Української Повстанчої Армії, право виступати від імені УПА; коли бачимо намагання вкладати в УПА — цю понадпартійну, загальнонаціональну, революційно-збройну силу воюючої України — в позицію збройного рамені одного з політичних рухів чи однієї з течій, тобто ідентифікувати її з собою; коли бачимо намагання поминути в тих чи тих випадках уповноважені до адміністрування та полегкування справ зв'язаних з УПА чинники (адже при державницькому ставленні армію не фінансує ані не бюджетує якась партія, навіть якщо вона при владі) — коли це все завважимо, то важко визнати, що еміграція на рівні з Батьківщиною засвоїла собі вміння по-державному підходити, хочби до справ зв'язаних з УПА.

Наскільки таким ставленням, суперечним засадам державотворчости, підривається в чужому світі переконання про

державницьку зрілість України, наскільки тим самим дезавується зріле до державного життя становище воюючої України, нікому, мабуть, не потрібно вказувати. Почище з'ясовані недоліки виявляють до того, що, подібно як на Рідних Землях, ставлення до УПА є теж для еміграції пробним каменем її державної зрілості. Однак наслідки, отримані тут на еміграції, в багатьох випадках не свідчать ще про те, що всі на еміграції стоять на рівному поземі з Батьківщиною.

Щоб цих недоліків визбутися, щоб показатися гідним репрезентантом нашої воюючої батьківщини, щоб своїм ставленням в тій чи тій справі відзеркалювати досягнуту великими жертвами та трудами нашого героїчного народу державницьку зрілість, треба у своєму ставленні до УПА тільки прийняти і визнати ті засади, що їх в питанні УПА — її характеру, ролі та позиції в національному житті — з'ясовує воююча Україна в становищах відповідальних керівних чинників її революційно-визвольної боротьби.

Як на Батьківщині правильна розв'язка ставлення до УПА дала в наслідку здорову побудову національного життя і під визвольний прапор об'єднала весь народ, так і тут — на еміграції — в прийнятті всією організованою громадськістю належного ставлення до УПА з усіма з того випливаючими наслідками лежить ключ до оздоровлення внутрішніх взаємин на еміграції, до єднання її під одним визвольним прапором, до успішного виконання одного із найважливіших завдань: з'єднати прихильної постави світу до України й її визвольної боротьби як до нації рівної державним народам та нації державно зрілої.

Бо ставлення до УПА — це один з показників нашої державнотворчої зрілості!

Е. ЗОРЯНИЙ

ЯК ОЗБРОЮВАЛАСЯ УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНЧА АРМІЯ ?

Із записника повстанця:

«Вечером — весною 1943 р. — я витягнув з підвалини стодоли советський півавтоматичний кріс (10-зарядку) і цієї ж ночі перейшов кордон між Генеральною Губернією і «Райхскомісаріатом Україна» та зайшов до свого знайомого в берестецькому районі на Волині. Мій знайомий мав зв'язок з відділом УПА під командою к-ра Гарасименка, що діяв в цьому районі. Другого дня я вичистив свою зброю і мій знайомий зв'язав мене з вишкільною чотою на хуторах села Борочич. Після перевірки мене прийняли до чоти. Новобранці не мали ще зброї, тільки чотовий, командир вишколу та його заступник мали новенькі кріси. Деякі ж вояки мали старі, знищені, ще «царські» кріси, а то й обрізи. Тому й не диво що всі заздрісно дивилися на мою «десяти-зарядку» і відтак розбирали її та приглядалися до її найменших частин. Сам командир вишколу навіть похвалив мене за зразкове втримання зброї й авторитетно заявив, що це найкраща зброя для повстанця. Від тоді кождий з вояків дуже хотів мати автоматичний кріс.»

«За декілька днів на місце нашого постою прибула сотня УПА під командуванням к-ра Гарасименка. Вона була озброєна дуже різноманітно, почавши від старих російських крісів з першої світової війни та австрійських «верндлів» і скінчивши на новітніх німецьких та советських автоматах і кулеметах. Вершком озброєння був советський чотовий гранатомет, остаточно направлений в зброярні УПА. Моїм півавтоматичним крісом зацікавились теж вояки боевої сотні УПА. Навіть хотіли відібрати його мені, бо, мовляв, така зброя не сміє марнуватися у вишкільній чоті. Та сотенний на це не погодився. Я після вишколу мав вступити до його сотні.»

* * *

Коли автор спогаду був вже справжнім вояком УПА і брав участь в боях з німцями, він так оповідає про забрання в німців зброї, описавши перед тим розбиття відділу німецької «шущполіції» біля села Пілгани, берестецького району (одна легка та одна важка автомашина) після того, як переважаючі сили «шущполіції» почали вже барабанний вогонь та наступ на рій УПА, який зробив цю засідку:

«Мені та ще двом воякам УПА чотовий дає наказ зібрати з убитих німців зброю. Кидаємося бігом до горючих автомашин. Ворог — поки що між збіжжям на горі — стріляє високо понад наші голови. Тільки тут і там тріскають ґранатометні стрільна, але не цільно. Добігаємо до машин, кожний з нас забирає цілий оберемок крісів. Я беру німецький кулемет, два кріси і тягну дві скриньки амуніції від впавшого німецького кулеметчика. Близько нас падає вороже стрільно і легко ранить мого товариша. Німецькі крісові та кулеметні кулі бзюмкають понад нашими вухами і вриваються в леваду. Повзом доходимо до своїх. Інші стрільці забирають від нас зброю і під прикриттям молодого лісу поспішно відступаємо в глибину лісу.»

«Радості не було кінця. Наш рій зліквідував 22 німецьких терористів із «шущполіції» — і то без будь-яких власних втрат. Найголовніше — ми здобули зброю та амуніцію: 2 легкі кулемети, 7 крісів, 2 машинопістолі (МП), 3 пістолі і кільканадцять гранат.»

Вистачає цих декілька рядків з опису повстанця, щоб зрозуміти, яке значення мала зброя для УПА під час її розросту, як вояки УПА цінили кождий новий кріс, кождий набій. Тоді часто бувало так, що командир відділу діставав нагану тоді, коли розбив ворога, вбив цюсь 80 німців, але не опанував поля бою. Цю нагану він діставав за те, що, вистрілявши свою амуніцію, не здобув нової, бо його відділ ставав небоєздатним. Але це було характеристичне тільки на початку ставання УПА, під час німецької окупації.

Способи озброювання УПА

Ще й досі для великої кількості людей, зокрема для кождого чужинця, дуже велика загадка: хто постачає зброю Мкраїнській Повстанчій Армії? Німецька пропаганда під час

другої світової війни твердила, що зброю для УПА дають... більшовики. Тепер же більшовики у своїй агітпропаганді безупинно говорять, що зброю для УПАрмії дають... західні великодержави. Деякі ж американські журналісти «інформували», що зброю для УПА дає Великобританія, скриваючись в тому перед американцями. Британські журналісти твердили навпаки. Навіть члени польського визвольного підпілля не хотіли вірити, коли їм говорили представники УПА, що УПА не має жодної допомоги із зовні. Вони ж були привичаєні до того, що весь час діставали матеріальну допомогу з закордону, головню якщо йдеться про зброю.

Українську Повстанчу Армію озброював український народ своїми власними силами і УПА озброювалася сама здобутою на окупантах зброєю.

Основою озброєння перших відділів УПА була зброя, захована українською людністю ще під час першої світової війни і під час розгрому польської армії 1939 р., чи залишена втікаючими перед німецьким наступом червоноармійцями. Велика частина зброї була збережена членами підпільної мережі ОУН. Розуміється, що вся ця зброя була дуже часто в поганому стані і лише після направи можна було її вживати в боях. Тому разом з постанням перших відділів УПА майже при кожному відділі творяться власні зброярні. В зброярнях УПА працювали звичайно дуже добрі фахівці: інженери збройної промисловости, передусім советської.

Напр. в берестейському районі на Волині в 1943 р. зброярня УПА знаходилась в коваля, на кольонії під лісом. Командантом зброярні був інженер сталінградського танкового заводу, його помічниками — два слюсарі-техніки збройної індустрії, колишні танкісти советської армії. Найбільшою турботою був брак технічних інструментів, але використавши всі можливості — їх вдалося таки дістати та доставити до зброярні. Ця зброярня направляла кріси, доробляла до них замки, із старих крісових цівок роблено пістолі, до яких вживали набоїв з німецьких автоматів (калібер 9 мм). В цій зброярні направлено гранатомет, чи радше складено його ново, бо була тільки цівка. Із артилерійських стрілен роблено міни та гранати.

Зброярня ж УПА при Команді Відтинку Холмщина-Підляшшя (командант Сушко — технік) під час советської

окупації переробляла детонатори від гранат на електричні детонатори, запалювані при допомозі електричного струму. Це було дуже вигідне при зриванні ворожих автомашин. В цій зброярні сконструйовано теж окремих торпедників, при допомозі якого електричним струмом вистрілювано до призначених об'єктів стрільна німецьких «небельверфер-ів». Вояки УПА називали такі стрільна «торпедами» і вживали їх до розбивання мурованих будинків. Такими торпедами 28 травня 1946 р. в Грубешеві знищено будинок МВД, станиці поліції у Варяжі, Черничині та Кристинополі. Зразу вживали їх тільки в тому терені, але відтак спосіб вживання цих торпед поширився теж на інші відтинки УПА. Ці торпедники викликали дуже велику паніку в большевиків, які зразу не знали, що це є і думали, що в УПА стосують якийсь новий військовий винахід.

Інша зброярня УПА, при Команді Відтинку «Бастіон», переробляла летунські гарматки для піхотного примінення і ці гарматки від «конструктора» Бея називалися «фав бей». Такі дещо шумні назви видумовано тому, що вони поширювалися серед населення і викликували паніку у ворога.

Найважливішим «доставцем» зброї для УПА був сам окупант. На ньому УПА здобувала зброю в боях. Роблено окремі наскоки, щоб добути зброю, затримуючи передусім німецькі ешелони зброї на східній фронт. Однак в ешелонах вдавалося здобувати тільки амуніцію та вибухові матеріяли і кріси без замків, бо німці доставляли замки на фронт літаками. Потрібні замки доробляли вже в зброярнях УПА. На початку діяння УПА також куповано зброю від деморалізованих німецьких вояків або союзників Німеччини — італійців, угорців, або отримувано даром від вояків допоміжних з'єднань німецької армії, в склад яких входили поневолені Москвою народи. Ця «доставка» зброї для УПА посилилась після того, як зроблено відповідну пропагандивну акцію серед тих з'єднань, що згодом перейшли в ряди УПА.

Брак зброї в УПА відчувався всюди тільки в перших місяцях її діяння в якомусь терені. Згодом при допомозі різних, вже з'ясованих, можливостей відділи УПА озброювалися доброякісною, для партизанських методів боротьби потрібною, зброєю. В деяких теренах існував тільки брак амуніції. Це все вдалося Українській Повстанчій Армії досягнути ще під час німецької окупації України.

Український національно-визвольний рух весь час вважає, що українська державність мусить бути виборена пересилками силами українського народу. Тому УПА стала на становищі, що цілий народ повинен бути озброєний, щоб в сприятливих умовах кождий міг стати в рядах УПА із зброєю в руках до боротьби з окупантом. Тому пропаговано, щоб кождий українець в будь який спосіб старався добути собі зброю та щоб її зберігав. Трудність, яку мала УПА в своїм озброєнням під час її постання і теж брак зброї в самооборонних відділах людности, щоб успішно боронитися перед терором німецьких поліційних з'єднань, створили психологічну основу для жадоби зброї серед людности.

Найбільше зброї на українських землях залишилося під час панічного відвороту німців з України. По всіх шляхах і дорогах німці залишали зброю, рятуючи тільки своє життя. При тому відділи УПА розброювали цілі заблукані з'єднання німців. Червона армія часто оточувала німецькі дивізії, розбивала їх, при чому на побоевищах залишалася велика кількість зброї, амуніції та вибухових матеріалів. Цю всю зброю старанно збирали відділи УПА і члени революційного підпілля та магазинували її. Робила це теж українська людність, починаючи від малих дітей, а кіччаючи на старих бабусях. Заки прибули советські тилові частини призначені на те, щоб збирати зброю, ця зброя була вже дбайливо захоплана українською людністю чи учасниками українського визвольного руху. Тільки в прифронтових смугах советські збирачі мін розмінювали заміновані поля, але звичайно ці міни забирали відтак відділи УПА та їх магазинували. Зібраної селянами зброї командування УПА не перебирало у свої магазини, бо стояло на становищі, що ця зброя пригодиться ще селянам у різних випадках. В гутірках пояснювано людності, щоб кождий дбайливо зберігав зброю для майбутньої власної самооборони.

Багато зброї залишили теж червоноармійці під час наступу на відступаючу німецьку армію, як теж під час свого повороту з Німеччини. Квартируючи в селах, червоноармійці залишали в стодолах чи в хлівах скриньки з амуніцією, гранатами, медикаментами, дуже часто навіть автомати та кріси, а то й кулемети. Вони знали, що ця зброя буде передана до УПА.

Зброю хотіли мати навіть діти. Вони розуміли, що вони втратять і їм прийдеться боротися ще з окупантом. Ось один фрагмент:

До села Н., радехівського району, прийшли два офіцери червоної армії, що лікувалися в шпиталі в сусідньому селі і почали розмову з селянами під церквою. Два малі хлопці — один чотири — другий п'ятирічний — приглядалися до пістолі, що висіла при боці капітана. Цей звернув увагу на цікавість хлопчиків. «Що це?» — запитав капітан хлопчика українською мовою. «Це пістоля» — відповів старший хлопчик — «подаруйте її мені!». Що ж ти будеш нею робити?» — запитав знову капітан. «Буду стріляти большевиків» — відповів малий, мабуть, не знаючи що це советський офіцер.

«Але тобі її відберуть» — сказав капітан.

«Е, ні. Як большевики прийдуть, то я закопаю її за стодолю, щоб вони не спалили хати».

Селяни з острахом переглядалися, але капітан погладив хлопчика по голові, кажучи: «Хороший хлопець» і відійшов.

Озброєння відділів УПА

Дуже важко подати, як виглядає озброєння відділу УПА тому, що воно було різне в окремих періодах боротьби. Це залежало зокрема — як ми вже з'ясували повище — від запасів зброї, якими розпоряджала УПА. Далі це залежало теж від характеру організації відділів УПА в поодиноких періодах впродовж 7 років боротьби, що було зумовлене боевою тактикою УПА в різних умовах та доцільністю того чи того озброєння відділу УПА відповідно до терену дій.

Під час німецької окупації України, а також в перших роках большевицької окупації УПА діяла більшими з'єднаннями, до полка включно. Тоді існували т. зв. «упівські республіки», куди не вступала нога окупантів. В тому часі відділи НПА боролися цілі комплекси теренів і це вимагало озброєння легкою та важкою зброєю. Озброєння сотні УПА рівнялося тоді озброєнню сотні регулярної армії, коли ж переборено кризу браку зброї, то воно навіть було краще. Повстанський рій, напр. мав 2 легкі кулемети. Сотня мала час-

то 2-3 чотові гранатомети, або 1 сотенний, 1 а то і 2 протианцерні кріси. Деколи, передусім під час німецької окупації, в боях вживали здобуті на ворогові панцерні авта.

Вже в першому році большевицької окупації в УПА була перепроваджена реорганізація, щоб боеву тактику відділів УПА пристосувати до боротьби в нових умовах. Тактичними одиницями УПА стали тоді відділ і підвідділ (в скороченнях: вд і пвд), якими була сотня і чота. Сотня складалася з 4 чот, по три рої кожда. Озброєння стрілецького роя тоді таке: 2 кулемети, 2-4 півавтоматичні кріси, 1-2 автомати і кріси. Тобто, сотня була озброєна 24 кулеметами, 40 півавтоматичними крісами, решта автоматами і крісами. До цього був ще протианцерний кріс, деколи гранатомет.

Після закінчення другої світової війни до озброєння відділу (сотні) УПА вже не входить тяжка піхотинська зброя. Тоді відділи УПА стали застосовувати дуже рухливу маневрову тактику, при якій тяжка піхотинська зброя сильно обтяжувала б рухливість відділу під час поспійних маршів. В безлісних теренах відділи УПА стараються не приймати одвертих боїв з ворогом, тільки тримають його в постійному напруженні частими наскоками, засідками тощо. При маневровій обороні в лісах тяжко застосовувати важку піхотинську зброю навіть советській армії.

Проти танків в тих випадках вживається в'язанки гранат, плящини з протианцерною запальною речовиною та німецькі «панцерфавести». Важка протианцерна піхотинська зброя, гранатомети, протианцерні кріси, легкі гарматки і «торпеди» стояли в магазинах. Їх застосовували тільки тоді, коли плянувався наступ на якесь місто чи взагалі на якийсь «твердий» об'єкт ворога. Після бою важку зброю «магазинано» наново.

Досвід боротьби в останніх роках виказав доцільність діяння ще меншими тактичними одиницями. Тактичною одиницею в останньому часі є підвідділ (пвд) та рій. Тільки в плянованих наступальних боях УПА діє більшими одиницями.

Озброєння те ж саме і важку піхотинську зброю уживається тільки в окремих випадках.

Ми згадували вже про те, що в початках УПА була озброєна новими і старими зразками зброї різних армій. То-

ді можна було зустрінути навіть голяндську, французьку, американську і японську зброю. Але кожний відділ ступнево озброювався новою німецькою зброєю, здобутою в боях з німцями. Вона була під час німецької окупації практична тому, що до неї можна було тоді здобути, чи іншим способом отримати, німецьку амуніцію. Під час большевицької окупації відділи УПА переходять на озброєння советською зброєю. Що правда, після переходу німецько-советського фронту німецької амуніції залишилося дуже багато, але советську зброю вживано ще й тому, що в партизанських умовах боротьби вона куди практичніша від німецької. До того легше роздобути було амуніцію до неї.

Не можна поминути озброєння революційних кадрів, що брали і беруть участь у визвольній боротьбі народу, або виконують допоміжні функції при УПА. Большевики провадять безпощадну боротьбу з українським визвольним рухом і всі члени революційного підпілля, як правило, добре озброєні. Рівно ж кадри Українського Червоного Хреста, який складається теж із жінок, та всі ранені чи хворі повстанці в підпільних криївках-шпиталах мусять бути озброєні довгою та короткою зброєю. Під час викриття підземного шпиталю ворогом вони завжди бороняться до останнього пабою, залишаючи останній набій для себе. Як відомо, большевицький ворог не узнає ранених та хворих повстанців і нищить їх так безпощадно як кожного полоненого вояка УПА.

Члени революційного підпілля теж завжди озброєні передусім легкою зброєю: автоматами, пістолями, гранатами, рідше півавтоматичними крісами та крісами. Різні боеві групи для окремих призначень озброєні теж кулеметами.

Дуже широко застосовуваною зброєю повстанців є різнорodne використання вибухових матеріалів, головно матеріалів для міновання терену. Зривається засоби комунікації ворога, закладається міни на шляхах та стежках, якими ходить ворог. В багатьох випадках підмінується шлях, щоб там зробити засідку. Коли на замінованому шляху появляється ворог, зривається міни, що звичайно роблять великі зрушення та викликають значну паніку у ворожих рядах.

Годі сильним вогнем із всієї пальної зброї нищиться решту.

Підземні криївки завжди підміновані. В них приміщені

канцелярії штабів, лікарні, друкарні, житлові мешкання тощо. Міни закладається довкола входів та виходів. Від них ідуть проводи до середини приміщення. Міни зривається потягненням або при допомозі електричного струму, залежно від роду детонаторів, тоді, коли ворог викрив криівку, щоб завдати ворогові втрат і викликати в нього замішання і таким чином перебитися з оточення.

Зв'язкові та кур'ери, що покористовуються засобами ворожої комунікації і не можуть носити при собі пальної зброї, забезпечені отруєю.

Найважливіша, однак, зброя Української Повстанчої Армії — це боевий дух її бійців, їх висока ідейність, їх беззастережна відданість визвольній боротьбі українського народу. Ці високі прикмети воюка УПА та українського революціонера дають їм силу витримати в боротьбі з найбільшою потугою світу навіть в найважчих умовах боротьби. Вони є також запорукою її успішного завершення в Самостійній Соборній Українській Державі.

ПОШИРЮЙТЕ ЖУРНАЛ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ
„ДО ЗБРОЇ”!

„ДО ЗБРОЇ” ДОПОМОЖЕ ВАМ ІНФОРМУВАТИ ЧУЖИНЦІВ
ПРО БОРотьБУ НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ!

Стратегічна фаза холодної війни в світлі воєнної доктрини

I

Сучасна політична, господарська і стратегічна констеляція світу, що прибрала вже стабільні фронти двоподілу глобусу на проамериканський і пробольшевицький воюючі табори з етапу політичної, господарської й ідеологічної холодної війни маршує прискореним темпом в стадію занамання вихідних дефенсивних та офенсивних позицій. Цей факт переставляє холодною війну в затяжний стратегічний конфлікт, розв'язку якого може дати тільки війна. Ми поставили собі за ціль розважити складові елементи цієї холодної війни, їх розвоєвий процес та їх значення в міжнародних взаєминах і визначити ступінь їх напруження, виходячи від тверджень таких військових теоретиків, як Клявзевіц, Людендорф і американець Гомер Лі (Homer Lea), що не можна перепровадити демаркаційної лінії між поняттям миру і поняттям війни, що це релятивні поняття, які ділять людську боротьбу за існування на дві фази. Ці теоретики стверджують, що нації знаходяться в сталій перманентній боротьбі. Що між миром і війною є тільки різниці ступня та форми напруження національних протиріч. Що вічна боротьба, яка існує в світі — це основний мотив людського прямування і перехід з цього пасивного стану в активний, який називасмо війною, зовсім непомітний. Що причиною змагання і конкуренції є завжди розбіжність національних інтересів та динаміка національного росту.

Коли ці тези прикласти до оцінки взаємин між США і ССРСР, нам стануть ясні грандіозність і закономірність цього глобального конфлікту. Його непомітний початок довершився в ударі національних інтересів, що замикали дорогу одні одним та ставили бар'єри їхньому розвиткові. На іронію долі цей конфлікт залочаткувався з хвилиною осягнення альянтами їхньої цілі — тобто перемоги над Німеччиною і Японією. Як передтим Німеччина і Японія замикали дорогу США і ССРСР, так після усунення цих двох конкурентів, дотеперішні союзники втратили спільну ціль. З цього мсменту їхні національні цілі стали розбіжні.

З одного боку ССРСР — з цілями всесвітньої комуністичної революції, що в історичному аспекті є тільки модернізованою формою та трансляцією російського імперіялізму, ідейного візантинізму та азійських методів боротьби.

З другого боку США — молодий переємник англо-саської спадщини, пошукувачі золота, нащадки машутистів.

В тому лежить грандіозність цього спору.

СССР ще перед закінченням другої світової війни перший пізнав загрозу конфлікту та перший вступив на шлях підготовки до остаточної розправи. На цьому місці треба застерегтися, що з упертістю фаталіста не можна твердити про неминучість та конечність війни, бо стан війни визначають інші елементи. Ствердити треба тільки існування стану боротьби, стану холодної війни і треба визначити на всіх вирішальних елементах — після заіснування фактів — ступінь напруження.

II

Один з найважливіших елементів стану боротьби між ССРСР і США — це дипломатія.

В політичному аспекті ця боротьба позначається гарячковим закрючуванням політично-військових договорів та умов і це в дипломатів викликає правдиву пактоманію. Ця активність дипломатів тільки посилює холодну війну, що провадиться по обох боках різними методами, та виповнює кожний найменший закуток світової політики. Ворогуючі партнери, що у своїх руках виключно тримають ініціативу — це в західній Головній Команді США, в східній Головній Квартирі — генералісімум Сталін. Інші держави західного блоку — дотеперішні головні стовпи світової політики, Великобританія і Франція — передали провід шльоквито США. Коли усвідомимо, що в стадії розвіяних надій на тривалий мир „одного неподільного світу“ (one World), який мав постати в наслідок зламання фашизму, націоналсоціалізму і мілітаризму, та в наслідок застосовання колективних заходів в рядах Об'єднаних Націй, для міжнародної дипломатії осталась тільки староримська засада „якщо хочеш миру, готуй війну“, то для світової політики остались тільки завдання, окреслені Клявзевицом та Людendorфом, тобто: визначити своїх майбутніх союзників та сприяємливі із стратегічного боку фронти, офенсивні і дефенсивні бази, збагнути слабі політичні місця противника, окреслити власну стратегію та тактику боротьби.

Історичну конечність зудару обох потуг англо-саського світу і російського імперіялізму заповів одно сторіччя наперед французький історик Алексіс де Токвіль (Alexis de Tocquille), а перед першою світовою війною американський військовий теоретик Гомер Лі. Помимо того ні Рузвельт ні Труман не здавали собі справи з того історичного процесу (для історичної правди треба підкреслити, що Черчил завжди бачив російську загрозу) і опам'яталися лише тоді, коли проти США постав супільний східній советський блок (в 1946-48 рр.), ця сильна твердиня московських прагнень світоволодіння, а советські розвідка та п'ята колона почали збирати багаті жнива в країнах свого майбутнього противника чи противників. Москва густою мережжю 24 договорів приязни та взаємної допомоги, заключених в 1946-48 рр. із своїми сателітними державами, (після анулювання договорів з Югославією, заключення нового договору з Китаєм Мао Тсе Тунга, договору ненападу з Фінляндією і без запланованого договору із Східньою Німеччиною остається тепер разом 18 договорів) запрагла ввесь цей простір та його военний потенціал до

свого возу „світової революції”. Ці договори в руках Сталіна, це звичайне знаряддя російського імперіялізму, і підписані вони не на те, щоб їх дотримуватися, тільки, щоб мати правну можливість для контролю цих держав аж до іменования головнокомандуючих в цих країнах включно (напр. Польща і Болгарія), щоб перед світом прикрити свої правдиві наміри щодо цих, на ділі окупованих, країн і щоб підкреслити свої позиції в назриваючому стратегічному конфлікті.

Ініціатива організування протиборони в Європі і Америці родилася у важких муках. В Америці від вагань повороту до ізоляційної доктрини Монрое через Пакт панамериканської унії (в Ріо де Жанейро 1947) до доктрини Трумана, пляну Маршала та Північноатлантийського пакту, — в Європі від Європейської унії 1946 р. до Північноатлантийського пакту в 1949 р. — це замкнений період розвитку дипломатичних взаємин. Остання фаза цього періоду, це остаточна стабілізація рубежів двох фронтів, кінцева фаза стратегічного конфлікту. По демократичному боці ця стабілізація в дипломатичній війні відбулася під тиском докнаних фактів ССРСР, спрямованих проти США і при зміні переконань щодо політики ССРСР та її методів. Ще важче йде реальна дія по лінії виконання постанов пляну Маршала, щоб господарські скріпити союзників, по лінії військової підготовки в рядах Північноатлантийського пакту та політичного завершення в постаті створення Ради Північноатлантийського пакту. При тому треба теж звернути увагу на неуспіхи з Європейською радою, в склад якої входять міністри закордонних справ учасників Європейської унії.

Це все діється тому, що в США завжди ще стоїть одверте питання: чи війна з ССРСР неминуча?

Найбільш життєвий пакт по боці Заходу — це підписаний у Вашингтоні в квітні 1949 р. Північноатлантийський пакт між США, Великобританією, Францією, Канадою, Голяндією, Бельгією, Люксембургом, Ісландією, Данією, Норвегією, Португалією і Італією.

Дальший крок вперед, це створення, за французькою ініціативою, Європейської Ради — Великобританія, Франція, Бельгія, Голяндія, Люксембург, Швеція, Норвегія, Данія, Ірландія та Італія.

Північноатлантийський пакт має великі недоліки стратегічного порядку через відсутність в ньому Іспанії, Німеччини і Туреччини. Спроба створити нордійський військовий пакт з Данії, Норвегії і Швеції не вдалась, бо, на думку Швеції, це нарушувало б засади політики нейтральности. Як доповнення Північноатлантийського пакту мають ще бути проєктовані:

1. Тихоокеанський пакт — Індія, Австралія (за ними стоїть Великобританія), Японія, яка для США є стратегічною передумовою для їх панування в Азії, та інші далекосхідні держави;

2. Середземноморський пакт троїстого ступня: а) малий пакт — Греція і Туреччина, б) пакт між цими двома державами та Ізраєлем, Персією і Пакістаном, в) Середньосхідний пакт. Врешті окре-

мий Середземноморський пакт ініційований турецьким міністерством закордонних справ, до якого входили б: Туреччина, Греція, Італія, Великобританія і Франція.

3. Африканська хартія Південноафриканської унії, що її ціллю було б забезпечити Середземне море своїм впливом на пан-арабський та магометанський світ — проєкт прем'єра Південної Африки, Малана — і щоб зміцнити нерішену та мало життєздатну Панарабську лігу.

4. Пан-іберійський блок за участю Еспанії та Аргентини.

До повищих пактів треба ще зарахувати інші західноєвропейські договори та умови, які мають однак менше стратегічне значення. Ця повинь пактів свідчить про намагання дипломатів Заходу змонтувати одноцілий протисоветський блок. США під тиском європейських держав і під враженням збройного конфлікту на Кореї розважають тепер теж форму, як втягти Німецьку Союзну Республіку (Західню Німеччину) до цього запланованого протисоветського блоку.

Характеристично, що британсько-советський пакт взаємодопомоги з травня 1942 р., французько-советсько-чехословацький договір з травня 1935 р. та французько-советський договір приязни з грудня 1944 р. і французько-польський пакт з 1939 р. із підписанням Північноатлантийського пакту втратили будь-яке політичне та мілітарне значення, хоч всі вони формально-правно далі обов'язують своїх партнерів.

Безпосередні взаємини між США і ССРС ніколи не були регульовані якимсь поважнішим договором, якщо такого характеру не можна визнати за т. зв. „узгідненням між Рузвельтом і Літвіновим” в 1933 р. про визнання уряду ССРС і за умовою про доставу военного матеріалу в рямцях позики з травня 1942 р. Всі інші дипломатичні акти як Тегеранська Кримська (Ялтинська) і Потсдамська умови є тільки збірними актами, що стосуються другої світової війни. Всі дальші взаємини між США і ССРС регулювалися в рямцях статуту ОН і кінчилися, звичайно, московським вето („нет!”).

У світлі военной доктрини ці договори яскраво визначають не тільки майбутніх противників, але й простір зудару та фронти. Американська дипломатія не тільки боронила мир на міжнародних конференціях, але одночасно зуміла збудувати прецизну машинерію політичних дій спряемливих із стратегічного погляду для позицій завтрішнього фронту. Ця машинерія політичних дій стала вперше дуже поважно ділати під час корейського конфлікту в червні ц. р. Тепер кожний день приносить і на цьому відтинку докладніші уточнення. США питомим собі темпом намагаються наздігнати і втрачений час і прогаяні можливости.

Для кожного споглядача міжнародних подій нежиттєздатність ОН стає щораз більше недвозначним явищем. ОН в цілому засуджена поділати долю колишнього Союзу Народів в Женеві. ОН втрачає змісл існування, зокрема тоді, коли стало ясно, що немає мож-

ливости для добровільної співпраці між демократією і тоталітарним комунізмом. Мрія про розброєння, що його наполегливо домагалися комісія атомової контролі, комісія розброєння і Рада безпеки, уступила місце засадам „тотальної дипломатії”, стратегічним договорам Північноатлантийського пакту і проектам політичного, господарського та мілітарного об'єднання демократичного світу поза рамками ОН.

III

Стратегічний характер холодної війни виявляється не тільки в дипломатичних потягненнях, але теж в пропагандивній, ідеологічній і господарській площинах. Це чергові фактори міждержавних взаємин, які в оцінці модерної військової стратегії займають дуже важливе місце.

В статті „Стратегічні й тактичні теорії” (див. „До Зброї”, випуск 3(16)) вказано, яке місце побіч зброї та мілітарної сили займають повище подані елементи в модерній стратегії та яке їх значення під час підготовки до війни і під час воєнного поготівля. Теперішня холодна війна щодня демонструє перед нашими очима силу та значення ідеологічної, господарської та пропагандивної інфільтрації (проникнення) ворога в життя противника і то навіть вже під час миру. Старі методи Джингіс-хана, що їх досконало розвинули в ССРСР, належать і в зовнішній і у внутрішній політиці до арсеналу найважчої зброї ССРСР. Для цієї цілі Москва має комінформ, комуністичні партії поодиноких країн, військові і політичні розвідки та менше або більше масковані п'яті колони.

В цій же площині треба в боротьбі за тоталізацію розглядати теж конфлікт між католицькими церквами і урядами сателітних держав. Тут йдеться не так про переслідування релігії та церкви, як радше про підпорядкування та впрямлення їх до послуг державного тоталітарного апарату. Доба активного безбожництва в підсоветських країнах уступила місце втягуванні віри та церкви в політичні намагання держави, щоб зробити з них активних та співвирішальних чинників для осягнення намічених імперіялістичних цілей. Ідеться про те, щоб усе відбувалося під всевладною контролею поліційного апарату МВД-МІБ, або навіть, щоб цей поліційний апарат виконував всі функції громадського життя. Ідею християнізму можна, на думку теперішніх кремлівських вельмож, теоретично легко погодити з комунізмом. Тому в цій площині большевики не створюють тепер окремого фронту, навпаки, вони, пізнавши силу та значення релігії та церкви в житті одиниць, суспільств і народів, прагнуть підпорядкувати їх собі та використати їх для своїх імперіялістичних цілей.

Західний світ не усвідомив, в якому напрямі йде боротьба і буде свою оборону в правно-формальній площині, що полегшує большевикам наступ і маскування своїх позицій. США не можуть похвалитися того роду інструментом що комінформ. В ССРСР — в герметично замкненій країні — будь-яка інфільтрація при допомозі дотеперішніх демократичних метод фактично не можлива. Про інші

методи, які розпрацював український революційно-визвольний рух і його складові політичні та мілітарні чинники і про їх успіхи треба писати окремо. Напр., радіовисильня „Голосу Америки” своїм змістом зовсім слабій, до того вони не мають жадної приваблюючої сили, поминаючи вже те, що з національного становища вони зовсім шкідливі. Єдиний потенціально союзник США за залізною завісою — це поневолені Москвою народи, їх національно-державні прагнення, їх національний інстинкт та збройна боротьба (напр. УПА), яка є сильніша за всю рафінованість большевицького терористичного режиму.

Американська політична концепція не створює відповідного ґрунту для орієнтації східноєвропейських і інших підсоветських народів на Захід як на свого стратегічного союзника, тільки як на тактичного по засаді „ворог мого ворога — мій приятель”. Все жк самий життєвий стандарт і американська свобода, що стоять у разуючій суперечності до советської дійсности, дають можливости духової інфільтрації та використання їх в стратегічному масштабі.

Заповіджена Ечісоном „тотальна дипломатія” позначилася вже концентрацією демократичної пропаганди. Ця пропаганда має не тільки внутрішній характер, в ній розпрацьовують теж основи політики, щоб могли осягнути відповідну натугу ударности. Завдання внутрішньої пропаганди, це надалі посилена освідомлююча акція, щоб визбутися советофільського наставлення американського суспільства і довести правдиве „мирне” обличчя СССР. Зовнішня ударність мусить покинути — якщо вона має піти по єдино правильному шляху — пропагування неподільности Росії-СССР і заступити у своїх політичних гаслах розподіл СССР на самостійні держави поневолених Москвою народів. Без висунення таких гасел, ані американська „тотальна дипломатія”, ні пропагандивна мобілізація та концентрація не відіграють своєї стратегічної ролі і то ані у стратегічній фазі холодної війни, ані в самій війні. Навпаки, вони можуть тільки стати повторенням української лекції, даної під час другої світової війни Німеччині.

США ще цілковито не усвідомили ролі, яку відіграють вімла пропаганда та політична ідея в модерній війні. Департамент „психологічного керівництва війною”, що мав незаперечний вплив на американського вояка, не мав майже жадного впливу на терені Німеччини, бо стосована ним пропаганда мала дуже часто наївний характер. Якщо по такій лінії мала б теж іти пропаганда проти СССР, то не можна ворожити їй великих успіхів. Помилки США на тій ділянці будуть напевно великою допомогою для СССР та його правлячої кліки. Порівнюючи з тим „управління воєнної пропаганди”, „відділи дезінформації та політичного розкладу” та діяльність „політичних комісарів” в армії СССР, мусимо дійти до доволі песимістичних висновків. На нашу думку в боротьбі проти СССР — найповажніша зброя, це розумна політична концепція, в ім’я якої провадитиметься майбутня війна. Не з’ясувати цього питання і не дотримуватися цієї постановки — це з одного боку відбрати ідейну силу своїй армії, з другого — духово скріплювати силу ворога. Найкращий приклад для такої помилкової постановки, це винищування Німеч-

чиною підсоветських полонених, що призвело до героїчної завзятости в советській армії, бо кождий вояк стояв тоді перед питанням: згинути в воєнному полоні з голоду, або шукати воєнного щастя в рядах червоної армії. Таке вже право війни і така психіка Сходу!

Елементи великої тактичної пропагандивної ударности має британська дипломатія. Висуваючи жадання акредитації політичних представників в Києві і Менску, вона не тільки атакує центральний уряд СССР, але одночасно насторожує квіслінгівські уряди підсоветських „союзних республік”, вказуючи їм на модну тепер „національну децентралізацію” комунізму. Можна припускати, що такі дипломатично-пропагандивні заходи можуть розвинутися до ступня грізної тактичної гри, якщо такі заходи будуть з цілою послідовністю стосовані в дальших дипломатичних акціях. До цієї ж категорії дипломатично-пропагандивних заходів можна теж зараховувати всі проєкти і намагання створити міжнародні комісії (при ОН чи поза нею) для прослідження рабської праці в концентраційних таборах СССР тощо.

(Закікчення буде.)

ЧИТАЙТЕ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ!

ПОШИРЮЙТЕ!

журнал

» ДО ЗБРОЇ «

Розвідка під час маневрової або т. зв. рухомої оборони

II

Продовження розвідки частинами, які прикривають відхід

Після того, як наші головні з'єднання відірвались від ворога, розвідку фронту продовжують виконувати прикриваючі відділи, розвідчі групи механізованих військ, роз'їзди кінноти та інші розвідчі групи на самоходах. Методи дій розвідчих органів на цьому етапі дуже різноманітні: напади, розвідка спостереження, засідки тощо.

Розвідчі відділи тісно співпрацюють один з одним та прикриваючими частинами і не забувають, що передусім треба інформувати прикриваючі частини про ворога.

Штаб, що організує розвідку на флянгах, чи теж залишаючи розвідчі групи на теренах, які покинено, повинен при подачі завдання розвідочному відділові або відділам подати наступне:

- а) дані про ворога та його наміри,
- б) об'єкт або напрямок розвідки,
- в) завдання розвідки,
- г) час праці, порядок оповіщення та передачі розвідчих даних,
- г) порядок напрямку та повороту,
- д) пропуск.

Розвідчим групам, що посилаються в тил наступаючого ворога, або які залишаються на тилах ворога, треба давати крім розвідчих завдань теж завдання диверсійного характеру.

П р и к л а д! В березні 1943 р. розвідча група однієї стрілк. дивізії в складі 9 людей під командою хорунжого прокралась на тили бойових порядків ворога. Йдучи в напрямку села Н, група захопила трьох ворожих стрільців, які їхали на санях мали при собі один легкий кулемет. Уживаючи сані ворога, група продовжувала рух в'їхавши в село Н, натрапила в північній частині села на позиції ворога, де була одна сотня ворожої піхоти. Використавши елемент заскочення, розвідчий відділ відкрив по ворогові вогонь з кулеметів та автоматів. Ворог в паніці розбігся, залишивши одну гармату та декілька підвод.

Устійнивши докладно положення ворога та використавши здобуті сані розвідча група спокійно прибула до своєї частини.

Приклад: В серпні 1942 р. під час відходу большевиків на нові оборонні позиції — невеличка розвідча група Н частини, залишилась в засідці на старій позиції. Ніччю розвідчики захопили 15-річного селянського хлопця. При допиті він заявив, що скінчив спеціальну розвідчу школу та має стежити на тилах большевиків за їх рухом та подавати німецькій авіації ракетні сигнали. При ньому знайдено ракетницю, 21 ракету та поворотний пропуск.

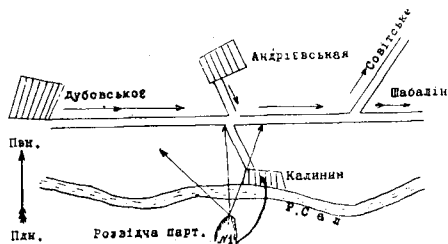
Приклад: Під час липневих боїв 1943 р. на орловському напрямку група розвідників Н-стріл. дивізії, в складі 5 чоловік, пройшла в тил ворога і спостереженням устійнила підхід ворожих танків та моторизованої піхоти до лінії фронту. Розвідники напали на 2 радистів, що йшли самі, забрали їх з радіоапаратом в полоп, та спокійно повернули до частини.

Завдяки цьому вдалося устійнити підхід до фронту нової ворожої, панцерної дивізії.

В маневровій обороні організація рухомих розвідчих груп — це підстава розвідки ворога.

Розвідчим групам треба додавати радіостанцію, а також перекладача, щоб на місці робити допити полонених та негайно передавати відомості своєму командуванні.

Приклад: На початку серпня 1942 р. частини НН-стріл. дивізії большевиків провадили рухому оборону на південь від річки Сал та в боях відходили в південно-східній район Сталінграду. Для забезпечення правого флангу та розвідки наступаючого ворога на цьому напрямку на північ від річки Сал, були виділені рухомі розвідчі партії та кінні роз'їзди.

Розвідча партія ч. 1 в складі однієї розвідчої чоти на самоходах, плюс дві протипанцерні рушниці, одна радіостанція і перекладач. Завдання: спостереженнями з північного та південного берегів річки

Сал в районі села Калинин устійнити кількість та техніку ворожого війська що йде з напрямку Дубовське — Андреевская на Совітське та Шабалин.

Командир партії, докладно виконуючи завдання через спостереження та доповідаючи про все за допомогою радіостанції, рішив перепроводити активну розвідку в районі села Калинин, приймаючи на увагу, що ворог, рухаючись по шосі, не заходить в село Калинин.

Більша частина розвідчої партії в Калинині переправилась через Сал та почала полювати за поодинокими автами ворога. Впродовж одного дня розвідча партія захопила п'ять машин в тому один штабовий автобус. Взято в полон 30 стрільців та одного старшину. Крім того здобуто дуже важливі документи. Дані здобуті від полонених та з документів устійнили картину про сили ворога та його наміри.

П р и к л а д : На Білгородсько-курському напрямку нічно на 12 липня 1943 р. розвідча партія НН-стріл. дивізії в складі розвідчої чоти мала завдання: забезпечити правий фланг дивізії та розвідати наступаючого ворога в напрямку на село М.

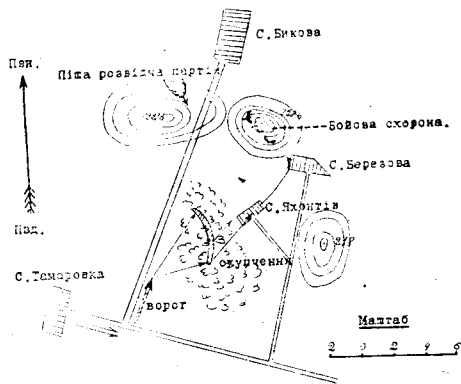
Командир розвідчої партії виділив два дозори — кожний всилі одного роя. Спостереженням устійнив, що ворог перекидає багато панцерів в район села Н. Поступове скупчення панцерів йде в балках на південь та південний захід від села Н. Докладну кількість панцерів устійнити не вдалося, але командир розвідки передбачав, що їх є около одна панцерна дивізія. Ці відомості були негайно передані в штаб дивізії. Командуванню армії вдалося встановити, що ворог після невдалих спроб прорватися по головній дорозі скупчує основні сили своїх панцерів в напрямку на село Н.

З ранку 12 липня в цьому районі розгорілись тяжкі бої. В процесі цих боїв відомості зібрані розвідною партією цілковито підтвердились. По боці німців діяли в цьому районі дві панцерні дивізії, які також не мали успіху, дякуючи передбаченим протидіям.

Бої 12 липня були останнім етапом німецького наступу на Білгородсько-Курському напрямку.

В рухомій обороні цілковито оправдав себе і такий спосіб оборони, як залишення пунктів спостереження на позиціях, з яких відходять власні частини. Ото ж укриті пункти спостереження на полі бою з переду частин прикриття або й головних сил в складі двох, трьох людей, з них один розвідчик-артилерист та один з панцерного відділу. Такий укритий пункт спостереження мусит мати при собі телефон для передачі спостережень начальникові артилерії полку або дивізії. Також добре мати радіозв'язок із штабом командира панцерних частин.

П р и к л а д : Командир НН-стріл. дивізії, протиставляючись наступові ворога на Білгородсько-курському напрямку, поставив перед своїм штабом завдання: устійнити сили та нумерацію частин наступаючого ворога в напрямку села Биковка.

Штаб дивізії вислав пішу розвідку партію, яка повинна провадити розвідку в напрямку висоти 222,3 — Яхонтів устійнити сили та скупчення наступаючого ворога.

Розвідка партія під команду сотника вийшла на північно-східні стоки висоти 222,3. При допомозі спостереження розвідка партія устійнила рух колон ворога по дорозі с. Томаровка — с. Бикова та його скупчення в гаю на південному заході від села Яхонтів.

Командир розвідки викрив наміри ворога, які лежали в тому, щоб із сходу обійти висоту 228,6. З моментом опанування цієї висоти витворилася б загроза флянгові та тилам дивізії.

Командир розвідки з невідомих причин не доповів про зібрані ним відомості про рух ворога та рішив разом з бойовою охороною забезпечити фланг та тили дивізії, прийнявши бій за висоту 228,6, і після того доповісти штабові про наслідки розвідки та бою.

Рішення командира розвідки було правильне — битись за висоту 228,6, але він допустився великої помилки, що не доніс раніше своєму штабові про наслідки розвідки.

В рухомій обороні, добре організована розвідка та вмале керування нею допоможуть обороняючому забезпечити себе, зокрема фланги від несподіваних нападів та атак ворога. Треба завчасу попереджувати власні частини про скупчення ворога та його перегруповання. Не допускати ворожих відділів, щоб вони проникали в прориви між власними частинами.

Як засада: власні частини будуть провадити тяжкі бої з наступаючим ворогом. Силі наступаючого ворога ми мусимо протиставити нашу високу здібність маневрування, хитрість на високу рухливість власних охороняючих частин та розвідчих органів.

Безперервне спостереження за ворогом; дослівно за кожним його кроком, несподівані та короткі напади, відважні дії дрібних розвідчих відділів на тилах ворога — будуть засадничими методами розвідки в маневровій або так званій рухомій обороні.

Нит-Умас.

**Приєднайте бодай одного передплатника
для «ДО ЗБРОЇ»**

БІБЛІОГРАФІЯ

Fieldmarshall Montgomery: «El Alamein to the River Sangro» стор. 312.

Маршал Монтгомері обняв 13 серпня 1942 р. командування над 8 армією і командував нею до 31 грудня 1943 р. За той час в боях перемаршувала 8 армія від Ель-Алямейну через Сицилію та південну Італію до річки Сангро. Голосна офенсива британців під Ель-Алямейном почалася 23 жовтня і закінчилася 4 листопаду 1942 р. цілковитим погромом армії маршала Роммеля. З цього дня для 8 армії почався грандіозний марш вздовж узбережжя Середземного моря закінчений 12 травня 1943 р. капітуляцією останніх з'єднань „африканського корпусу” під Анфідавілем. Віддаль Ель-Алямейн — Анфідавіль, це 1850 миль — тобто 3 400 км. Вже 10 липня 1943 р. почався наступ західних альянтів на Сицилію, в якому знову головний тягар боротьби лежав на 8 армії. Останній опірний пункт німців, Месина, впав 16 серпня в руки західних альянтів і на тому скінчився сицилійський похід 8 армії. Два тижні після того відбувається десант 8 армії (2 вересня) в Калябрії, скріплений десантом 5 американської армії під Салерном (9 вересня). Того ж дня капітулює Італія і найважливіша ціль західних альянтів на Середземному морі — ліквідація одного з партнерів „осі” — осягнена. Після зламання німецького опору на десантнім причілку під Салерном наступає паралельний марш 8 (над Адриатиком) і 5 (над Тигренським морем) армій в напрямі на північ. Сподіване заміщення на німецьких тилах в наслідок капітуляції Італії не приходить. Навпаки, німецький спротив уштивнюється до тієї міри, що альянтські армії тільки з трудом посуваються в глибину Італії. До 31 грудня 1943 р. британська 8 армія осягає лінію річки Сангро і на цій лінії зупиняється її похід впродовж чергових зимових місяців.

Монтгомері в своїх мемуарах не силується на цвітистий стиль і в тому змислі його книжка виняток у воєнній мемуаристичці. Якраз на те, щоб віддати стиль Монтгомері, ми почали свою рецензію без жадного вступу. Сухо, безпристрасно, майже нецікаво один із видатніших полководців II світової війни з'ясовує свою ролу в ліквідаванні африканської кризи. Можна б сказати, що, якщо б не сама фациуюча тема спогадів, ледве чи варто було б їх читати.

Африканський похід Роммеля і протиофенсива Монтгомері, хоч обіймали тереном дій тільки побічний театр війни і хоч в них ангажовано було тільки незначні сили, якими розпоряжали обі воюючі сторони, заслуговує на увагу, бо якраз там, в пісках Сагари, прийшов поворотний пункт II світової війни. Невдачі німців на Кавказі й опісля сталінградська драма були тільки дальшими ланками в ланцюгу невдач, що матеріально зв'язані з наслідками катастрофи в Африці та в південній Італії. Можливо, найцікавіший момент цілої описаної кампанії, це те, що та кампанія тільки послідовне продов-

ження ходу подій, який невідклично був замаркований під Ель-Алямейном. На прикладі африканської кампанії бачимо дуже плястично, як окреслені диспозиції визначають долю кампаній на майже півтора роки наперед і як жадні зусилля в спізненому часі не в силі змінити вже раз визначеного ходу подій. З цього пункту бачення перебіг африканської кампанії і зокрема бій під Ель-Алямейном цікаві не тільки для військовика але й для історика та політика.

З'ясуємо насамперед положення під Ель-Алямейном на передодні офенсиви маршала Монтгомері.

Позиції під Ель-Алямейном творили лінію, довгу на 60 км, що тягнулася від узбережжя Середземного моря в глибину пустинь. Віддаль фронту від Александрії була 110 км. Обі сторони спиралися на досить відповідний для оборони терен. Між обома бойовими лініями розтягалися широкі мінові поля та дротяні засіки. Сили, якими розпоряджав маршал Монтгомері, були: XIII, XXX, і X корпуси — разом 10 дивізій, в тому дві панцерні. До стрілецьких дивізій були приділені окремі панцерні з'єднання і французькі та грецькі батальйони добровольців. Маршал Роммель мав в своєму розпорядженні: 2 панцерні дивізії, 1 гренадирську, 1 легку та 1 парашутну бригади. Були це з'єднання т. зв. „африканського корпусу”. Крім тих німецьких дивізій в складі армії Роммеля були 3 італійські корпуси, разом 8 дивізій, в тому 2 панцерні і 1 полк берсальєрів. Узгадуючи чисельний стан та озброєння обох противників, треба ствердити, що британці переважали німецько-італійську армію так щодо кількості бійців, як щодо устаткування в панцерах, артилерії, зокрема в летунстві. Монтгомері не подає тут жадних чисел, але ми знаємо їх з інших джерел. Зокрема італійські дивізії були на половину слабші від британських і поза обома панцерними, яких можна радше зарахувати до „легких” дивізій, вони не мали власного моторового парку. Забезпечення боєприпасами та бензиною було теж незадовільне і то з тієї простої причини, що моторовий табір, який стояв до розпорядження маршалові Роммелю далеко не вистарчав, щоб перепровадити відповідний транспорт. Розтяглість фронту і безупинні бої, щоправда невеликі, примушували втримувати бойове потовілля на цілій лінії фронту і тим примушували роздвібувати сили.

Британці були в далеко кращому положенні. Близькість баз забезпечення та устаткування частин моторовим табіром дозволяли концентрувати сильну артилерію на тому відтинку фронту, де шукалось рішення. Летунство, що і так мало абсолютну перевагу над летунством „осі”, оперувало з єгипетських баз, а це уможлиблювало збільшувати кількість денних стартів на одиницю

Британська офенсива почалася 23 жовтня і закінчилася, після зажертих боїв, 4 листопада погромом армії Роммеля та відворотом, який закінчився аж капітуляцією під Анфідавіль. В тому відвороті ще раз блиснув Роммель своїм генієм, рятуючи з катастрофи принаймні німецькі дивізії. Зате італійські дивізії були втрачені і до кінця африканської кампанії жадні інші італійські з'єднання не відиграли вже будь-якої ролі. Після бою під Ель-Алямейном Роммель не міг відзискати рівноваги і його противник — 8 армія — іде від перемоги до перемоги.

Монтгомері не закриває факту, що він завжди старався виступати з силами більшими як сили противника і його спомини виглядають деколи на поучення, як власними переважаючими силами бити слабого противника. Можна, однак, оправдано поставити питання, чому Роммель, що мусів знати — принаймні загальною — якими переважаючими силами розпоряжає противник, не наказав відвороту, так як це було в стилі його тактики, але ждав на удар, якому не міг протиставитися. Коли аналізуємо диспозиції Роммеля, так як вони виглядають з перспективи британського фронту, бачимо, що не тільки само очікування удару було помилкою, але й само провадження бою не відповідало доточасній тактиці Роммеля. Роммель розчленував на цілий фронт свої дивізії і прийняв бій в плиткому угрупованні без забезпечення тилів і без оперативних резерв. Вияснити це дуже легко: Наказ тримати лінію Ель-Алямейну був диспозицією політичного характеру і рішення прийшло від Гітлера, що в своєму невігласстві готовив „кліщевий наступ” від Суезу і від Кавказу. Роммель міг виконати тільки диспозицію і вона забрала йому всю свободу дій і то не тільки оперативну але й тактичну. Він був примушений поставити все на одну карту і прийняти угруповання, яке давало мінімальні шанси витримати наступ британців, якщо він був би проваджений у фальшивому напрямі, але яке крило в собі небезпеку, що на випадок прориву фронту відворот був неможливий. Бій був заложений на штивній обороні сильно укріпленого переділля і резерви призначені тільки для ліквідавання плитких проривів. Ми побачимо ідентичне угруповання німецьких сил опісля у Франції, де т. зв. „Атлантійський вал” дістав знову марш Роммеля на свого головного командувача. Але і в тому другому випадку рішення походило теж не від Роммеля тільки від Гітлера.

Монтгомері застосував тактику „нащупування” фронту противника, щоб викрити його слабкі місця. Маючи сильну тактичну резерву і цілий корпус як оперативну резерву, він міг це робити без великих пересунень в напрямі кожодчасної точки тяжкості бою. Навпаки, Роммель вже з першого дня бою був примушений кидати свої резерви то в одному то в другому напрямі, що при абсолютній перевазі британців в повітрі було пов'язане з великими втратами панцерів та моторового парку, заки властивий бій ще почався. В такій ситуації вигляди Роммеля були дуже малі. На перебігу бою під Ель-Алямейном бачимо фатальний вплив „інтуїції” Гітлера. До речі, такими „інтуїціями” керуються чи не всі „вожді” та кандидати на них.

Дальший розвій африканської кампанії з мілітарного погляду мало цікавий. Відворот Роммеля і погоня Монтгомері за ним, це з одного боку борикання свідомого безнадійності свого положення борця, з другого — послідовність сухого калькулятора. Монтгомері не шукає надзвичайних okazій, не гонить за нагодами, що їх він тут чи там дістає, але послідовно реалізує свій, раз прийнятий, плян знищення бойових сил противника в Африці. Тому останній акт драми такий не драматичний.

Десант на Сицилії, хоч тактично і тереново окреме завдання, це тільки логічне продовження наслідків бою під Ель-Алямейном. Італійські дивізії, що були ще на Сицилії, не ставили британцям та

американцям майже жадного спротиву, а німці не мали інших амбіцій, як тільки крити свої з'єднання у відвороті на Месину. Капітуляція Італії створила політично нову ситуацію, бо німці мусіли рахуватися із виступом італійців по боці альянтів. Це не сталося з різних причин, але все таки південну Італію не можна було втримати: Великі комунікаційні труднощі й обережність Монтгомері в диспонуванні висуненими частинами спинили марш в глибину півострову так 8 британської як і 5 американської армій і дали німцям можливість захоронити Рим ще на декілька місяців. Але й це рішення не було рішенням мілітарного порядку і воно ні в чому ситуації німців в Італії не міняло. Монтгомері не дався втягнути в погоню за дешевими оперативними ефектами, але спинив свій наступ на річці Сангро, щоб зискати час на матеріальну підготовку. Це акцентування забезпечення за собою матеріальної переваги є наймаркантнішою прикметою Монтгомері як полководця.

Монтгомері виріс в африкальській кампанії на одного з найуспішніших полководців II світової війни. Залишається ще проаналізувати, яким противником був Роммель, не менш маркантна постать між полководцями модерного часу. Очевидно, оцінка людей, це завжди оцінка симпатій чи антипатій і невдача Роммеля в Африці не перешкодила йому дістати найвищий військовий ступінь — ступінь маршала. Порівняння між Монтгомері і Роммелем тим більш цікаве, що воно є одночасно порівнянням двох систем — диктатури і демократії.

Роммель безсумніву людина здібна і як полководець мав „щасливу” руку, тобто знав, що треба робити в різних ситуаціях. Все-таки він мусів уступити перед Монтгомері. Чи було це тільки наслідком великої матеріальної переваги британців? Якраз ні, бо в 1942 р. німці були ще вповні своїх мілітарних сил, мали рівнорядне летунство, а їх воєнна продукція працювала всією своєю потужністю. Але саме в тому діло, що в системі диктатури, яка не терпить ні від кого порад та завважень, не було можливо сказати Гітлерові, що ангажування в Африці взагалі не потрібне, що як вже ангажується, то послідовно такими силами, які конечні, щоб виконати поставлені завдання і що ангажування великими силами вимагає відповідної організації постачання. Така проста справа як наступ на Мальту взагалі не був підготований і лише після катастрофи під Ель-Алямейном німецьке летунство почало систематично бомбардувати острів Мальту. Найважливіше, однак, що Гітлер відбрав своїм генералам свободу рішень, які мусіли змінитися залежно від положення, зате накидав їм найбільш абсурдальні вимоги, які диктувала йому його славнозвісна „інтуїція”. В тій справі найдивніше, однак, те, що майже всі генерали без винятку, до речі люди розумні та тверезі, без протесту виконували дурацькі накази свого „фюрера” замість того, щоб поступати так, як диктував їм їхній здоровий розум. Але саме в тому річ, що зло лежало не в неможливості відмовити послуху, але в самому факті існування диктатури. Її треба було знищити, очевидно не методом Герделера, а відтак думати, які накази можна видавати.

Монтгомері не був зв'язаний жадними обов'язками абсолютного послуху і для нього „дисципліна” писалася тільки з малої літери „д”. Всі свої рішення він приймав в згоді з розумом і ніколи не старався робити чогось більше, як міг зробити, хоч були категоричні накази на це. Це називається — затримувати ініціативу не тільки формально, але, що куди важливіше, дійсно. Над цим треба пригадуватися багатьом в нас.

Є. В.

З чужої преси

УПА — смолоскип свободи

„В Україні продовжується війна” — пише в чотиришпальтовій статті швайцарського щоденника „Ля Ліберте — Л'Амі дю Пепль”, Фрібур, 13 липня ц. р. (ч. 160) знана католицька журналістка Г. Обер (H. Aubert). Стаття важлива тим, що подає докладний огляд української визвольної боротьби з 1917 р. через діяльність „Спілки Визволення України” (СВУ) під головуванням проф. Єфремова до „Української Військової Організації” і ОУН.

В розділі „Геренфольк в Україні” на основі документів подана докладна характеристика нацистських окупаційних метод, знищення української людности, заслання на примусові роботи в Німеччину та палення сіл. Особливо цитується лист рівенського єпископа Платона до митрополита Полікарпа з 20 липня 1943 р. про німецькі жорстокости в Україні. Коротко подана історія постанови УПА при кінці 1942 р., з ініціативи якої створена Українська Головна Визвольна Рада (УГВР), „найвище керівництво народу під німецьким і російським чоботом”.

В розділі „Як вони живуть і чому” описані методи боротьби УПА, які не обмежуються тільки до оборони, але які дають теж можливости нападати на советські адміністративні та енкаведівські центри. Подавши, що весною і влітку 1946 р. боєва діяльність УПА поширилася передусім на Житомирську, Вінницьку, Київську і Чернігівську області, авторка згадує теж, що в рядах УПА боролись тоді теж відділи грузинів, азербайджанців, узбеків, татарів, киргизів а навіть росіян. Пані Г. Обер підкреслює теж значення визвольної боротьби УПА для сусідючих з Україною народів: поляків, балтійців, чехів, румунів, як теж для Європи. Особливо підкреслена в статті героїчна постава тих вояків УПА, що попадають в полон МВД. Щоб не виставляти себе, своїх близьких і друзів на нелюдські переслідування, такі повстанці, звичайно, самі кінчають із життям...

* * *

В статті не бракує однак теж деяких недоліків:

Тенденційно характеризує роль націоналістичної організації під керівництвом полк. Мельника під час другої світової війни.

Не потрібно називається український революційно-визвольний рух „бандерівським рухом”, який під час другої світової війни був „позбавлений свого шефа”, хоч одночасно говориться про УГВР, як керівництво цього визвольного руху. Таке перемішування понять нині зокрема не потрібне.

Ці недоліки треба однак брати тільки на рахунок не доброякісного поставлення української зовнішньої інформації.

До чого допроваджують »прес-конференції«

Перед нами дві статті присвячені підпільно-революційній боротьбі в Україні: невідомою стаття у швейцарському популярному тижневику „Швайцеріше Альгемайне Фольксцайтунг” з 10.6. ц. р. (ч. 23) п. н. „Чи існує в Україні рух спротиву проти Сталіна?” і в мюнхенській „Зюддойче Цайтунг” з 1-2.7. (ч. 149) п. н. „Змора Сталіна — Україна проблема советів”, автором якої є Джон М. Йір (John M. Year), мабуть, якийсь американський псевдонім. Це, на ділі, ті самі статті із правками кожної редакції.

Коротко реферуватимемо зміст статей:

„Герої спротиву далеко від теренів, де стріляють”. Нав'язуючи до сенсаційних повідомлень американських пресових агенств, що в різних відмінах появлялися на сторінках світової преси як наслідок пресових конференцій „представників українського руху спротиву” (лапки автора), підкреслено, що це „діпсти” влаштовують такі конференції, на яких заявляють, що в Україні діє ціла партизанська армія, яка тільки і жде на зброю від американців, щоб повалити „велита на глиняних ногах” (лапки автора). Ці „діпсти”, це жадні злочинці — як твердить большевицька пропаганда, але вони теж не герої — за яких вони самі себе подають. Це, до речі, люди, що ще в 1941-42 рр. покинули Україну.

Далі автор пригадує „старі добрі часи коляборації” в Україні, тенденційно навітлюючи положення в Україні під час німецької окупації. В нього, чомусь, 70 відсотків власовської армії мали творити українці. На його думку, партизанську армію в Україні, що мала поставити Москву перед доконаний факт перебрання влади у свої руки, створили „люди, що компромітувалися своєю коляборацією”.

В 1945 р. було ще щось 200.000 українських повстанців, які озброїлися „залишеною німцями зброєю”. Коли ж Берія енергійно

взявся до ліквідаційної акції, знищуючи центри спротиву в Києві, Харкові, Херсоні, засилаючи при тому понад 3 мільйони українців на Сибір та розстрілявши понад 42.000 людей, справа основно змінилася. В 1948 р. міг Мануїльський заявити на сесії Верховного Совету, що „національне питання в Україні розв'язане”.

Все ж Україна залишилася основною журбою „батьошки Сталіна”. Тоді, як всюди інде рухи спротиву мають тільки спонтанний та неорганізований характер, в Україні існує постійна небезпека загальнонаціонального повстання. Із званою брутальністю НКВД знищує кождий найменший вияв спротиву, так що нині залишилися тільки 2000 повстанців, які під проводом Гурікова (так!), що захова-лися на скelistому узбережжі Чорного моря. Все ж українці, що в 11 сторіччі мали свою державу, не перестають провадити боротьби за власну державність. З повстанської війни залишилися тільки „шептана пропаганда” то про десант американців на чорноморському узбережжі, та про парашутистів під Києвом. „Нині український месія... має риси обличчя невідомого вояка ззаморя, і його голос, це „Голос Америки”...

Стаття закінчується пересторогою, щоб не вірити драматичним запевненням „діпстів” про політичну силу українського спротиву.

* * *

Читаючи уважно ці обидві статті, можна дійти до висновків, які характеризують наставлення автора як протиросійське, проти-большевицьке і, умовно, проукраїнське. Згадавши про Київ, Харків, Херсон та узбережжя Чорного моря, чомусь промовчується лісові масиви Волині, неприступні терени Полісся та Карпат. Це однак не зовсім суттєве, тому залишаємо партійній СБ завдання розшифрувати автора статтей. Нас однак цікавить інший бік справи: логічна та хронологічна (часова) пов'язаність статтей того роду з правди-вою повинню пресконференцій від баварського Ляндсгуту до альпейського Міттенвальду.

Підкреслимо, що г'єнези статті не треба аж шукати в тако-му наставленні автора. Вистачить пригадати сенсації в Ляндсгуті фотографованого доктора, що там представив репортерам якогось „кур'єра” аж... з Херсону. Та ж „сам” С. Бандера представлявся раз мало що не „генералісімусом партизан” (інтерв'ю з першого квітня — прим. св.), то знову „одним з чотирьох членів штабу УПА” (Юнайтед Прес) та „первозором українських патріотів” (теж Юнайт-ед Прес). Німецькій пресі „знатна особа Українського визвольного комітету в Ляндсгуті” подала кількість повстанців на 50.000 і що кількість після не цілих двох місяців С. Бандера поменшив щось на 3.000-3.700, якщо вірити йому, що на одну українську область треба рахувати 120-150 повстанців. Додаймо до повищого ще кон-кренційні з'ясування Т. Боровця в гановерському „Дер Шпігел” і тоді все вийде дуже просто і „правдиво”: головний командир укра-їнських повстанців називається... Гуріков(!) що командує 2.000 вояків над Чорним морем.

Було б це дуже смішне, якщо б воно не було разом так сумне. Нахабність різних еміграційних „первовзорів українських патріотів” доходить до того, що кров і труд найкращих синів України розмінюється на дуже дрібну монету міжтаборової розигри. Тому немає найменшої причини хвилюватися того роду статтями в чужій пресі. Треба тільки демаскувати всіх тих, хто для такого роду статей дають готовий друкований чи циклостилевий матеріал. Треба бути зовсім без найменшого почуття пристойності (і гумору!), зате останнім невігласом, щоб уявляти собі, що смаленим дубам, проголошеним чужинецьким газетним репортерам — шукаючим, до речі, тільки дешевеньких сенсацій — повірять навіть мало критичні читачі. На щастя, такі ревелаяції „прес-конференцій”, менше чи більше сенсаційні, ні допомагають, ні не шкодять.

Бо хто хоче дійсно знати, яка ситуація в Україні, той не висилає газетних репортерів, щоб в таборах ДіПі довідувалися про те. (св).

Червоні духовні семінарії в Україні

В поважному західнонімецькому тижневику, що заступає позиції християнсько-демократичної партії і стоїть близько до кїл канцлера К. Аденауера — „Райнішер Меркур”, Кобленц, 22 липня ц. р. (ч.30) — під повищим наголовком появилася стаття о. Й. Глазика, в якій з'ясоване положення української католицької церкви під большевицькою окупацією. В статті згадується про те, що в Україні для католиків немає жадної свободи релігії, що всі єпископи засуджені на заслання до концентраційних таборів Сибіру, що досі арештовано 3.600 українських священників, що за ініціативою МВД у Львові, Станиславові, Кам'янці Подільському і Тернополі створені „духовні семінарії”, в яких „виховуються” по 300-500 емведівських кандидатів на „священників”.

„Ці заходи — пише газета — викликали збройний спротив, про який дещо відомо, але на нього звертають у світі мало уваги. Останніми місяцями 700 таких „священників” ліквідував Український Повстанчий Рух”.

Українські Церкви під охороною УПА

Швайцарський щоденник „Ля Ліберте”, що появляється в Фрібурзі, в ч. 156 з 6 травня помістив велику статтю п. н. „В Україні священники створили Церкву в підпіллі”. Автор статті — Г. А. — показався не тільки добрим знавцем церковних справ на європейському сході, але теж докладно ознайомлений з українським революційно-визвольним рухом.

„В Україні — читаємо на вступі — Церква продовжує боротьбу любови проти ненависти. В цій країні 40 мільйонів людей поневолені жорстоким режимом над 200 мільйонами рабів. За 30 років своєї окупації Кремль пробував знищити за будь-яку ціну українську християнську культуру.”

З'ясувавши переслідування більшовиками церкви і священників: арешти, заслання і розстріли, автор пише:

„Однак, щоб остатися між народом, мученим безмилосердним режимом, священники мусли включитися у фронт боротьби національного спротиву, стати по боці УПА, цієї української армії національного визволення. Так постала в Україні підпільна церква і патріотичний спротив священства.”

Далі автор порівнює церковне життя в Україні з катакомбами перших християн і засуджує легковірність та невігластво Заходу щодо положення в східній Європі, де „азійські поневолювачі” хочуть брутально знищити не тільки католицизм, але кожне християнське віровизнання.

В розділі про історію української Церкви читаємо, що до „16 сторіччя існувала тільки одна українська церква, незалежна як від Риму так від Москви”. Докладно обговорена історія української православної Церкви, що до 1686 р. затримала була свою незалежність і після постанови української держави в 1918 р. відновила свою автокефалію. „Українську Автокефальну Православну Церкву невдалося советам, помимо всіх жорстокостей, ніколи собі підкорити. Ця церква існує далі, хоч Москва в 1944 р. наклала на неї свою руку.” З тією ж докладністю автор описує теж розвиток української католицької Церкви після унії з Римом, згадує смерть митрополита Шептицького, щоб широко з'ясувати, як в 1945 р. МВД — а не, як писала більшовицька і з нею майже вся світова преса, московський патріярх Алексій — своїми відомими методами ліквідували унію в Україні.

Тепер УПА охороняє не тільки священників, але все українське церковне життя, що знайшлися в правдивому підпіллі.

Русофільський всезнайко про визвольні рухи проти більшовизму

Гітлерівська тактика ламання морального хребта європейських обивательських прекраснодухів — цих самочинних узурпаторів права на т. зв. культурну еліту — щоб тим легше зламати спротив здорових сил народів і накинути їм „єдиносасенність” своєї людино- і народонезалежницької доктрини, нічого, і то дослівно нічого, тих обивателів не навчила. Вони — ці прекраснодухи та всезнайки — аж ніяк не хочуть бачити, що в СРСР провадиться жорстока боротьба на смерть і на життя поневолених народів і то проти російського імперіялізму і проти більшовицької тоталітарної диктатури, та що такої боротьби російський народ нині активно ще не провадить.

На сторінках дуже впливового швейцарського щоденника „Н о е Цурхер Цайтунг”, який формує політичну думку не тільки у Швейцарії, але теж в інших країнах Європи, „продукується” своїми писаннями такий „експерт від східніх справ”, — на ділі русофільський всезнайко або звичайний російський імперіялістичний троголодит — що соромливо скривається за криптонімом „В. Й.” В числі

цієї газети з 3 квітня ц. р. (вечірнє видання — ч. 704) в статті п. н. „Звіти про внутрішнє положення в ССРСР” цей всезнайко полемізує із з'ясуваннями колишнього амбасадора США в Москві, ген. Волтера Бедел Смита, про існування широко розгорнутих та організованих підпільних рухів в ССРСР. Бедел Смит зокрема інформував про існування таких рухів в Латвії, Литві та Україні, де вони вміло використовують спротив селянства колективізації, чим розхитують державний апарат і справляють дуже великі клопоти поліційним та партійним органам. Одночасно американський амбасадор підкреслив, що ці підпільні рухи діють координовано і що на російській національній території жадного підпілля, мабуть, немає.

Із звітування ген. В. Бедел Смита можна вичути, що в ССРСР один російський народ не ставить спротиву кремлівській тиранії. Це теж вичув криптонім В. Й. Він схвилювано завважує:

„У своїх недавно виданих „Спогадах про місію амбасадора в Москві“ Бедел Смит, показався не надто добрим спостерігачем, який міг здобути глибший погляд на „російську загадку“. Все те, що йому подали його інформатори про підпільні рухи, в основі покривається з тими звітами, які власне появилися в українській еміграційній пресі про партизанські бої в південнозахідній Росії (!)”.

А далі йдуть твердження В. Й. про те, що ті рухи були „тільки тимчасові”, що вони діяли виключно „на периферіях советської імперії”, що російська людність рада „привітати зміну курсу, щоб в цей спосіб оминути марева нової війни”, що про „незадоволення підсоветських народних мас свідчить безліч російських (!) втікачів, які нині знаходяться в переходових таборах ДП в Німеччині та Австрії”.

Для таких своїх тверджень В. Й. наводить як свідоктвo статтю Воллеса Керолла в „Ляйф і” (ню-йорське видання з 19. 12. 1949, міжнародне видання з 30. 1. 1950), щоб вбити „осиковий кіл” в примару національних відосередніх сил в ССРСР, зводячи все до „єдиної неподільної російськості”. Тому для нього підсоветський вояк, що добровільно йшов в німецькі стратегічні кітли — це „російський (!) вояк, що не хотів воювати за комуністичний режим”, що Гітлер скраховував на Сході, „бо хотів з росіян (!) зробити народ невільників” і тому „викликав запеклий спротив російського (!) народу”, що „советський режим можна буде повалити тільки при співпраці з російським (!) народом” і т. д. Отже, щоб довести правильність свого думання, В. Й. фальшує Керолла й аж із шкіри вилазить, щоб західний світ, бува, у своєму конфлікті з ССРСР не поставив на карту національних протиросійських і протибольшевицьких сил. Хоч таємничий „гаспадін” В. Й. добре знає, що ставка проти тих же національних сил тільки уможливить Сталінові та його імперіялістичній кремлівській кліці втримати цілість російської імперії, як це було теж у війні з Гітлером.

Але В. Й. належить, мабуть, — якщо він не настоящий москвич — до тих обивательських прекраснодухів, завдання яких ламати моральний хребет європейських народів та баламутити у світовій міжнародній політиці, щоб легше було Кремлеві покорити ці народи відомій доктрині та запровадити „єдиний і неподільний світ”.

Хто розсіває такі газетні качки?

Воно дійсно не має стільки сил, щоб слідкувати за всіма „розбишацькими історіями”, які появляються на сторінках світової преси про УПА та визвольну боротьбу українського народу. Є собі такі газетні репортери, для яких пролита кров борців за свободу не має більшого значення, як матеріал для сенсаційних „оповідань з віденського лісу”. До таких неповажних „сторі” належить стаття в поважному швейцарському тижневику „Ді Вельтвохе” з 6 квітня п. н. „Резистанс в Советському Союзі”. Автор її М. І. Корі. Ось „квіточки” з цієї писанини:

„Осіною 1939 р. німці звільнили з однієї польської тюрми українського борця за свободу Степана Бандеру. Цей провідник українського підпільного руху спротиву думав, що з німецьким нападом на Росію вибила година для здійснення його націоналістичних мрій. В співпраці з німецькими військовими „штеллями” він створив Українську Повстанчу Армію (автор подає її назву в українському звучанні, мабуть, щоб дати своїм „історійкам” більш авторитетного по смаку — прим. Ред.), названу коротко УПА, яка нині творить центральну організацію всіх груп спротиву. Але поведінка „визволителів” з їхніми фразами про „герренменшів” та расу скоро розвіяла ірідентичні ілюзії Бандери. Він не довго вагався, щоб виступити теж проти німців. Обвинуваченого в зраді депортовано до одного концтабору в Східній Пруссії. Але його прихильники, т. зв. „бандерівці”, залишилися своєму провідникові вірними... Після німецької поразки Бандері вдалося повернутися в Україну...”

Воно не важко знайти джерело, звідки поширюється „інформація” про „німецьку допомогу” в постанні УПА! В мюнхенській „Ді Абендцайтунг” з 31 січня була реферована т. зв. „ляндсгутська конференція” „Українського Визвольного Комітету (!)” (див. „До Зброї”, випуск 3 (16), стор. 57), де говорилося про „українську визвольну армію, що на початку російсько-німецької війни стояла по боці німців”. Ось, звідки п. Корі черпає свої надтхнення!

Далі читаємо у „Вельтвохе” ще таке: „Склад партизанських груп різнородний. Між ними знаходяться групи кол. козаків Власова (!), німецькі воєннополонені, що втекли з полону, дезертири Червоної Армії. Колишні німецькі старшини і підстаршини значно допомагають (!) безздатності цієї армії спротиву....”

Шкода полемізувати з такими писаннями. Нотуємо їх тільки для політично інтелігентного українського читача.

ВІЯСНЕННЯ ІНФОРМАТИВНОГО ВІДДІ- ЛУ МІСІЇ УПА ПРИ ЗЧ УГВР

У зв'язку з останніми намаганнями еміграційного про-
воду ЗЧ ОУН (ОУНР) упартійнювати Українську Повстанчу
Армію (УПА), зокрема її Рейдуючу Частина, що на наказ
керівних органів української революційно-визвольної боротьби
на Рідних Землях вимаршувала на Захід, і у зв'язку із ство-
вленням за ініціативою проводу ЗЧ ОУН т. зв. «Братства був-
ших (!) вояків УПА ім. св. Юрія Переможця» — Інформа-
тивний Відділ Місії УПА уповноважений подати наступне
вияснення:

I

Влітку 1947 р. деякі з оперуючих до того часу на за-
хід від т. зв. «лінії Керзона» — тобто на захід від теперішньо-
го українсько-польського кордону — відділи Української
Повстанчої Армії (УПА) дістали від свого Головного Коман-
дування з доручення Української Головної Визвольної Ради
(УГВР) наказ вимаршувати в боевому рейді через Чехо-Сло-
ваччину на Захід, щоб там пов'язатися із Закордонним Пред-
ставництвом УГВР. Цей наказ був виконаний. У вересні 1947
р. в західні зони Німеччини почали прибувати поодинокі
відділи цієї Рейдуючої Частини УПА.

В справі цього боевого рейду Голова Генерального Сек-
ретаріату УГВР, п. Р. Лозовський, в липні 1948 р. дав
представникові Бюро Інформації УГВР таке офіційне з'ясу-
вання керівних органів революційно-визвольної боротьби в
Україні:

«Перехід деяких відділів УПА і груп революціонерів
із Західних Окраїн Українських Земель у західнонімецькі
окупаційні зони відбувся згідно з директивою УГВР
у цій справі та наказом Головного Командування УПА...»

(З'ясувавши положення на тих українських західних

окраїнах, що витворилися там весною 1947 р., Голова Генерального Секретаріату УГВР подає таке:)

«В цій ситуації деякі відділи УПА та групи революціонерів дістали завдання перейти босвим рейдом через Чехо-Словаччину в західнонімецькі окупаційні зони з метою зв'язатися там із Закордонним представництвом УГВР і через нього — а.) скласти перед народами світу протест проти большевицьких та польських злочинств над українським народом та б.) передати закордон інформації про визвольну революційну боротьбу українського народу проти московсько-большевицьких і польсько-большевицьких окупантів та про їх гнобительську політику на Українських Землях...»

(Це інтерв'ю за бюлетенем «Бюро Інформації УГВР», рік видання I, випуск 2, за серпень 1948 р., який появляється підпільно друком в Україні, передрукував журнал «До Зброї», рік III, випуск 2(14), за січень 1950 р.).

До того ще 25 вересня 1947 р. Головне Командування УПА подало до загального відома заяву, підписану Головним Командиром УПА, генералом Тарасом Чупринкою, в пункті 2 якої читаємо:

«2. Від моменту утворення УГВР Українська Повстанча Армія підпорядковується лише УГВР і визнає УГВР за єдине своє Представництво і Керівництво. Від липня 1944 р. УГВР безпосередньо на українських землях практично керує УПА і в політичній і в організаційно-персональній площинах.

Виступати від імені УПА закордоном уповноважене лише Закордонне Представництво Української Головної Визвольної Ради.»

Всупереч цим виразно уточненим завданням, згідним із структурою українського визвольного руху на Батьківщині, на еміграції вже з приходом перших відділів Рейдуючої на Захід Частини УПА почали діяти підірвані сили, які нама-

галися за будь-яку ціну змінити обов'язуючі на Рідних Землях правопорядок і взаємини між поодинокими конструкціями визвольної боротьби в Україні. Одні такі сили прагнули розподілити Рейдуючу Частину УПА за «партійним ключем», приневолюючи при тому деяких вояків УПА самовільно покидати ряди цієї частини і ламати військову дисципліну. Ці спроби не осягнули, однак, значних успіхів, якщо поминути намагання створеної із різних самозванців т. зв. «Ліги Українських Повстанців». Другі такі сили ішли у своїх підричних прагненнях ще далі, роблячи заходи, щоб цілу Рейдуючу Частину УПА підкорити своєму еміграційному партійному керівництву, надаючи при тому визвольній боротьбі українського народу виключно тоталітарно-монопартійний характер. Ці монопартійні заходи докладно з'ясовані та ілюстровані відповідними документами в «Повідомленні Пресового Бюро ЗП УГВР» в липня 1950 р.

Щоб зрозуміти монопартійні намагання проводу ЗЧ ОУН (ОУНР) в його ставленні до Рейдуючої Частини УПА та її вояків, треба бодай коротко згадати зміст цих документів, заперечуючих основні устроєві засади української визвольної боротьби на Рідних Землях.

II

Вже з приходом Рейдуючої Частини УПА (РЧ УПА) до команди цієї частини почали зголошуватися представники проводу ЗЧ ОУН, а то і самого п. С. Бандени, та домагати ся звіту і підпорядкування. Коли ж Команда РЧУПА відкидає ці домагання як неправні і суперечні із структурою українського революційно-визвольного руху на Батьківщині, п. С. Бандера ставить вже особисто ці домагання, не зважаючи на те, що «виступати від імені УПА закордоном уповноважене лише ЗП УГВР» і що РЧ УПА дістала від своїх військових та політичних зверхників завдання «зв'язатися із ЗП УГВР», тим самим увійти в систему Закордонного Представництва УГВР. Це завдання стосувалося не тільки вояків УПА, але теж членів тих груп революціонерів, що «згідно з директивою УГВР» боевим рейдом перейшли Чехо-Словаччину.

Не осягнувши в цей спосіб підпорядкування собі РЧ УПА, п. С. Бандера пише 8.12.1940 р. командирові рейдуючої частини Байді листа, в якому в наказодавчій формі ок-

реслюе характер відділів УПА (пункт 2 а: «Усі відділи і вояки УПА, що знаходяться на терені дії ЗЧ ОУН, творять одну військову одиницю...»); рішає, хто командує РЧ УПА закордоном (пункт 2 б: «Тою частиною УПА закордонном командує надальше Ви...» — тобто к-дир Байда); наказує, щоб командири УПА входили до «військового штабу» та проводу його еміграційної партії (пункт 2 г: «Ви — тобто к-дир Байда — і командир Громенко має увійти до Штабу Військового Сектора ЗЧ ОУН та до Теренового Проводу Німеччини...»). Робить це він, хоч знає, що «УПА підпорядковується лише УГВР і визнає УГВР за єдине своє Представництво і Керівництво». Хто знає, що УГВР безпосередньо... практично керує УПА і в політичній і в організаційно-персональній площинах.» Так поставлена справа підпорядкування УПА на українських землях, так теж має бути — згідно із «Заявою Головного Командування УПА» з 25.9.1947 — за кордонами України («виступати від імені УПА закордоном уповноважене лише УГВР»).

Коли Команда РЧ УПА негативно поставилася до такої спроби упартійнити вояків УПА та її відділ закордоном і коли вона згідно з побудовою структури українського визвольного руху на Батьківщині та згідно з отриманими на Рідних Землях наказами підпорядкувалася Закордонному Представництву УГВР, провід ЗЧ ОУН (ОУНР) для внутрішнього вжитку своєї організації видає т. зв. «Наказ ч. 1-48» з дня 1.2.1948 р., підписаний керівником Сектора військових справ ЗЧ ОУН, щоб в цьому «наказі» ствердити, що «відділ УПА на еміграції, під командуванням к-ра Байди, знаходиться до виключної диспозиції Бюро Проводу Організації» — тобто до розпорядження партійно-політичного керівництва, всупереч всім дотеперішнім наказам, розпорядкам, нормам і практикам української визвольної боротьби на Рідних Землях. Далі в цьому «наказі» говориться, що «військово підпорядкований відділ УПА Секторові військових справ ЗЧ ОУН», тобто теж партійно-політичному керівництву. Цей «наказ» розрахований виключно на те, що перебуваючі на Заході вояки УПА — право не оформлені і не забезпечені опікою ІРО — будуть примушені користуватися тільки «допомогою» «найсильнішої на еміграції партії» і що у зв'язку з тим життя само «унормує» підпорядкування РЧ УПА проводові ЗЧ ОУН (ОУНР).

Про цей партійний «наказ» для війська старшини УПА закордоном довідуються зовсім випадково і, щоб закінчити з безправними намаганнями підкорити партійній організації РЧ УПА, на відправі старшин з 23.3.1948 р. виготовляють листа до проводу ЗЧ ОУН, в якому недвозначно заявляють:

«Принагідно довідавшись, що Керманич СВС (примітка — Сектора військових справ) при ЗЧ ОУН видав наказ ч. 1-48, яким підпорядкував нашу частину СВС при ЗЧ ОУН, навіть не вручивши цього ж наказу командирові частини, стверджено, що вищезгаданий наказ Керманича СВС не є згідний з існуючими взаємодіями УПА — ОУН в краю... Наказодавчим чинником для УПА в краю є Головне Командування УПА, що існує як Секретаріят Військових Справ при УГВР...»

Треба зазначити, що лист від Команди РЧ УПА був схвалений одногосно всіма старшинами УПА та запрошеними на цю відправу революцонерами — членами ОУН — що боевим рейдом прийшли закордон. Серед цих революціонерів знаходився теж Мар, хоч він не входив в склад РЧ УПА.

Якнайрішучіше треба засудити факт, що провід ЗЧ ОУН (ОУНР) досі не анулював «наказу ч.1-48», залишаючи членство ОУНР на еміграції у фальшивій вірі, що РЧ УПА та її вояки підпорядковані проводові ЗЧ ОУН.

Окремим «Наказом рейдуючим частинам УПА — ч. 48-5-1», з 8 травня 1948 р., Закордонне Представництво УГВР, якому згідно з правно устрєєвими засадами, обов'язуєчими на Рідних Землях, та згідно з наказом Головного Командування УПА за директивою Української Головної Визвольної Ради була підпорядкована Рейдуюча Частина УПА — підпорядкувало військово цю частину к-рові Г., який на окреме доручення Головного Командування УПА до того часу керував справами УПА закордоном. З доручення ЗП УГВР він разом із старшинами РЧ УПА створили Місію УПА як військовий наказодавчий орган для вояків УПА закордоном. Місія УПА через ЗП УГВР підпорядкована Головному Командуванню Української Повстанчої Армії на Батьківщині.

Здавалося б, що таке з'ясування положення РЧ УПА та ршуча постава її старшин поставить край безправним намаганням проводу ЗЧ ОУН підкорити собі вояків УПА.

III

Зустрівши твердий спротив старшин УПА, провід ЗЧ ОУН переконався, що йому не вдасться підпорядкувати собі цілої частини і тому рішає виломити з військової дисципліни поодиноких людей, щоб їх поодинокі підкорити собі. 7 вересня 1948 р. Команда Рейдуючої частини УПА дістає від п. С. Бандери листа, в якому м. ін. говориться:

«Новоприбуваючі члени з Краю найперше належать до Референтури зв'язку з Краєм і тільки до неї... Жодні інші чинники, в тому теж зо сторони Вашої Частини, не можуть в тій стадії диспонувати тими людьми, входити з ними в організаційний контакт, стягати від них відомости, уділяти їм інформацій і т. п. без відома і згоди Референтури Зв'язку з Краєм...

В дальшому новоприбулі члени одержують організаційне призначення і приділ праці, згл. диспозиції щодо дальшого їхнього побуту й заняття...»

До того часу всі ті справи належали виключно до Команди Рейдуючої Частини УПА і тому вона якнайрішучіше запротестувала проти такого «наказу». Цей протест і постава самих новоприбулих вояків УПА на практиці анулювали цей «наказ», однак п. С. Бандера його формально не відкликав і намагався відтак його здійснювати.

В цьому ж листі з 7 вересня 1938 р. говориться ще таке:

«Члени, які належать до Вашої частини, стоять до диспозиції Проводу ЗЧ ОУН та уповноважених ним чинників і можуть діставати приділ функцій та завдань у загальній праці ЗЧ ОУН... В засаді члени можуть одночасно виконувати функції у Вашій Частині і поза нею в різних організаційних одиницях і різних ділянках праці Організації.»

У повище поданій цитаті застережено право розпоряжати вояками УПА за партійним проводом ЗЧ ОУН, хоч це явно суперечить організаційній структурі УПА та її основним засадам. Вояки УПА, навіть якщо вони були одночасно

членами ОУН, ніколи не підлягали двом від себе різним наказодавчим тілам, тільки своєму військовому командуванню. Це зрештою річ самозрозуміла в кожній армії, а УПА — це армія! Далі в УПА ніхто не робив і не робить будь-яких вирізень політичного порядку, бо в ній борються люди різних політичних переконань та різної партійної (або безпартійної) приналежності. Про це дуже добре відомо теж провідові еміграційних ЗЧ ОУН, бо їх провідник, п. С. Бандера, ще в своєму листі з 8 грудня 1947 р. в пункті 2г пише: «В трактуванні старшин, підстаршин і бійців УПА, так як в Краю, не можна уводити вирізнювання членів ОУН від інших, що не є формально (?) членами.» Дивно тільки, що за 15 місяців це все призабуто.

Заки з'ясувати дальшу підривну роботу проводу ЗЧ ОУН проти Рейдууючої Частини УПА та її наказодавчого органу — Місії УПА при ЗП УГВР, треба теж з'ясувати «справу Мара», яка в цій підривній роботі відіграє не малу роллю. Влітку 1947 р., коли перший курінь УПА із т. зв. «Закерзоння» вирушив в рейд на Захід, надрайоновий провід ОУН на Лемківщині на чолі з Маром, не маючи в той час зв'язку з своїми безпосередніми організаційними зверхниками, рішає піти закордон, на Захід, виславши перед тим більшу частину підлеглих собі революціонерів на територію УССР для дальшої боротьби проти московсько-большевицького окупанта. Вихід провідних членів ОУН на Захід відбувся без дозволу й його треба вважати дизерцією. Так м. ін. окреслив цей вихід командир УПА-Захід, полк. Вишитий у своїй записці з липня 1948 р., подаючи закордон таку інформацію: «...деякі закерзонські пвд (підвідділи -- примітка Інф. Від.) дійшли туди (закордон — прим.), вийшовши більшими групами (серпень 1947). Після них відійшов ндр. Лемк. (надрайоновий ОУН Лемківщини — прим. Інф. Від.) Мар з своїми апаратами -- без дозволу!!». До «апаратів Мара» належать теж Вернигора та Горислав -- оба активні учасники в творенні т. зв. «Братства б. (!) воєнків УПА». Для Місії УПА і для Команди РЧ УПА повідомлення полк. Вишитого є обов'язуче і тому ці три особи з часу отримання інформації полк. Вишитого ніяк не могли входити в склад відділу УПА закордоном. Однак провід ЗЧ ОУН вважав за доцільне покористуватися ними, щоб підірвати відділ УПА з внутра. В останніх місяцях 1948 р. цей еміграційний провід втягує у

свої партійні ряди тих вояків УПА, що були одночасно членами ОУН. В тому ж часі цей провід починає теж підривною роботу проти збірок пожертв для потребуючих вояків УПА закордоном: інвалідів, хворих, студентів. Пожертви складені на цю ціль не доходять до місця призначення. Одночасно поширюється шептана та явна пропаганда проти Місії УПА, зокрема її Господарського Відділу, що вона, мовляв, не дбає про потребуючих вояків УПА закордоном. Ця пропаганда сполучена теж з несовісними, вдуманими плітками проти членів Місії.

Підготовивши собі таким способом ґрунт для підривної роботи, провід ЗЧ ОУН (ОУНР) приступає до творення т.зв. «Братства» та ініціює з'їзд «колишніх вояків УПА» в Міттенвальді, роблячи все потайки від Місії УПА. Лише чотири дні перед «з'їздом» т. зв. «ініціативна група» повідомляє про його відбуття Командира Рейдуючої Частини УПА. Два дні пізніше к дир Байда отримує листа від п. С. Бандери, в якому цей «знімає» його з посту («...призначення Вас його — тобто відділу, прим. Інф. Від. — командиром від сьогодні перестав обов'язувати...»). З листа С. Бандери з 14 червня 1950 р. Фотокопія цього листа знаходиться в «Повідомленні Пресового Бюро ЗП УГВР» з липня 1950 р.).

Члени Місії УПА звертали увагу «ініціаторам» на їхню підривну роботу проти загальнонаціонального, понадпартійного характеру Української Повстанчої Армії, остерігали їх перед відповідальністю за роблення диверсії в рядах вояків УПА, що на наказ Головного Командування знайшлися закордоном, за зривання військової дисципліни і за нищення всенародної концепції збройного рамені українського народу — УПА.

Та всі ці аргументи не були, мабуть, вже в силі переконати «ініціаторів» робити, бодай на еміграції, з УПА монопартійну прибудівку. 17 і 18 червня в міттенвальдському таборі відбувся т. зв. «загальний збір стрільцтва УПА», де було створене т. зв. «Братство бувших (?) вояків УПА ім. св. Юрія Переможця». Треба при тому підкреслити, що деякі із 48 учасників, про яких говориться в пресі, не брали активної участі в «зборі» і заявили себе тільки гістьми, що в цьому «зборі» брали активну участь ті, хто без дозволу !! вийшли з Українських Земель і ніколи не були вояками.

УПА, а навіть такі, хто ніколи не були учасниками революційно-визвольного руху та визвольної боротьби в Україні.

Цей «загальний збір» прийняв теж «відповідні» резолюції, які передрукувала преса, що стоїть на позиціях ЗЧ ОУН (ОУНР).

IV

До резолюцій прийнятих т. зв. I загальним збором Братства колишніх вояків УПА не потрібно було б займати становища вже хочби з тієї причини, що пункти, які деякою мірою присвячені так би мовити ідейно-програмовим залаженням того «братства», це заперечення ідейно-програмового змісту цілого українського революційно визвольного руху, а Української Повстанчої Армії зокрема, з'ясованого й уточненого в різних офіційних документах визвольної боротьби на Рідних Землях в тому і програмових тезах, які в 1949 р. в окремих листівках п. н. «За що бореться УПА» вже восьмий рік поширюються в Україні. Вистарчить порівняти ці тези з міттенвальдськими «резолюціями», щоб пізнати, як далеко відійшли ініціатори диверсії від ідейного змісту визвольної боротьби на Батьківщині. Спроби ревізувати ідейно-програмові залаження національно-визвольної боротьби українського народу йдуть на еміграції від довшого часу власне з боку нахненників ініціаторів міттенвальдського збору, і сам факт цього збору, це тільки наслідок таких монопартійних ревізій.

Постійно сполучувати «ОУН-УПА-УГВР» — цих трьох окремих факторів української визвольної боротьби — це теж один з наявних доказів монопартійної ревізії, на еміграції.

Але в резолюціях є теж несовісні наклепи і плямування, які з цілою рішучістю треба не тільки опрокинути, але і з глибоким обуренням засудити.

Говорити про Місію УПА як про «неправно й непотрібно створену т. зв. Місію УПА» (так!) можуть тільки люди, що не знають, що це вояцька честь, вояцька дисципліна, люди, що ніколи вояками не були і яким вояцького духа ніколи не розуміти. Так висловлюватися про все ж військову установу, можуть тільки заїлі партійці, до того тоталітарного типу, або вічні бунтівники.

Інформативний Відділ Місії УПА при Закордонному Представництву УГВР складає якнайрішучіший протест перед всім патріотичним громадянством проти плямування безвідповідальними монопартійними чинниками ідейних позицій українського революційно-визвольного руху «антисталінським рухом найлівішого покрою», «лівомарксизмом» і заявляє, що такий наклеп міг тільки зробити ворог української визвольної боротьби та ворог українського свободолюбивого народу.

Одночасно Інформативний Відділ Місії УПА стверджує, що 14 пункт «міттенвальдських резолюцій», в якому говориться про те, що «Місія УПА держить в укритті 4-ох прибувших в осені 1949 р. бійців УПА» і що т. зв. загальний збір «домагається їх звільнення», це крайньо безвідповідальна, якщо не — з національного становища — злочинна, робота!

Місія УПА є підзвітна Головному Командуванню Української Уовстанчої Армії, а ніколи еміграційним тоталітарним монопартіціям.

V

Уодаючи це «Вияснення Інформативного Відділу Місії УПА при ЗЧ УГВР» до відома передусім воякам Української Уовстанчої Армії, що на доручення керівних органів українського визвольного руху — Головного Командування УПА і Генерального Секретаріату УГВР — в боевому рейді вийшли у вільний світ, щоб нести у світ правду про боротьбу українського народу за Самостійну Соборну Українську Державу, далі до відома всім українським воякам інших військових формацій і врешті всій патріотичній українській громадськості поза кордонами воюючої та незламної України, робимо це тільки тому, щоб оборонити український революційно-визвольний рух перед недвозначними тоталітарними тенденціями проводу ЗЧ ОУН (ОУНР) і тих, хто стали його сліпим знаряддям. Вся підривна акція проти відділу УПА закордоном та безсовісне плямування Місії УПА свідчать про те, що здобутки революційно-визвольного руху на Рідних Землях, окуплені ціною великих жертв під час важкої, нерівної боротьби, стали для цих емігрантських елемен-

тів зовсім чужі та цілковито несприємливі. Тільки під шкідливим впливом проводу ЗЧ ОУН деяка частина вояків УПА закордоном могла несвідомо написати такі слова в «резольуціях» як: «...бувши вояки УПА разом з Закордонними Частинами ОУН творять ідейно-політичну єдність...». Таким чином компетентні кола ЗЧ ОУН примушують вояків УПА нищити основні заложення та концепційну постановку Української Повстанчої Армії, як понадпартійної, загальнонаціональної збройної сили українського народу. Роблять це вони тільки на те, щоб зміцнити свої партійні позиції на еміграції. Таким безвідповідальним ствердженням в очах української громадськості на еміграції та в очах чужого світу зводиться УПА до ролі партійної збройної формації і тим завдається найбільшу шкоду Українському Визвольному Рухові. Заява ж про «вилучування з духової єдності» (пункт 4 «міттенвальдських резолюцій») — це не тільки пощочина всім тим, хто боролися та борються в рядах УПА в Україні і не творили та не творять «ідейно-політичної єдності з ЗЧ ОУН», але вона теж призначена на те, щоб в майбутньому замкнути дорогу до УПА всім, хто хотітиме боротися за Україну, але не належить і не належатиме до цієї «духової єдності».

В «Заяві Головного Командування УПА» з 25 вересня 1947 р., підписаній Головним Командиром УПА, генералом Тарасом Чупринкою виразно підкреслено:

Українська Повстанча Армія стала виразно всенаціональною збройною силою. Вона стала найповнішим і загальним виразом самостійницької боротьби всього українського народу..»

«Українська Повстанча Армія понадпартійна. В ній борються всі, кому дорога справа Самостійної Української Держави без різниці поглядів, політичних переконань і партійної приналежності.»

Такою УПА була і є, такою вона залишиться. Такою УПА перейде на золоті сторінки історії Українського Народу його збройних змагань за Самостійну Соборну Українську Державу!

На чужині, кінець липня 1950 р.

ІНФОРМАТИВНИЙ ВІДДІЛ МІСІЇ УПА
ПРИ ЗАКОРДОННОМУ ПРЕДСТАВНИЦТВІ УГВР

Наказують бойкотувати журнал «До Зброї»

В листівці, в якій з'ясовані ідейно програмові позиції Української Повстанчої Армії, в ім'я яких бореться ця всенациональна, понадпартійна збройна сила героїчного українського народу за національне визволення і побудову Самостійної Соборної Української Держави, в цій листівці п. н. «За що бореться УПА?» поширюваній вже восьмий рік українськими повстанцями і членами революційного підпілля по широких просторах непокореної України, в цій листівці, яку в 1949 р. перевидало Головне Командування УПА читаємо м. і.:

«В рядах Української Повстанчої Армії (УПА) борються українські селяни, робітники та інтелігенція проти гнобителів за національне і соціяльне визволення, за новий державний порядок, за новий соціяльний лад в Україні...

«За свободу друку, слова, думки, віри і світогляду. Проти офіційного накидування суспільності світоглядових доктрин і догм...»

Такі позиції заступає на скривавлених землях України теж Організація Українських Націоналістів (ОУН) — нині найсильніша політична організація на Рідних Землях — бо за словами Голови Генерального Секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР), Р. Лозовського: «ОУН стоїть також на демократичних позиціях». В програмових постановах цієї організації, прийнятих в серпні 1943 р. на її III Надзв. Великому Зборі читаємо:

«В лавах ОУН борються українські селяни, робітники і інтелігенція...»

«10. а. За свободу друку, слова, думки, переконань, віри і світогляду...»

Найвище керівництво революційно-визвольною боротьбою

на Батьківщині — Українська Головна Визвольна Рада (УГВР) — у своїй, на I Великому Зборі прийнятій «Платформі» (Розділ II, пункт 4б) проголошує:

«УГВР приймає для об'єднання національно-визвольних українських сил у боротьбі за Українську Самостійну Соборну Державу таку політично-соціальну платформу:

«...б.) Забезпечення свободи думки, світогляду й віри...»

Так в поневоленій, але непокореній, Україні з'ясовують український визвольний рух і його політичні та збройні чинники ставлення українського народу до свободи слова і друку.

Так з'ясовані позиції обов'язують там у воюючій Україні кожного чесного українського патріота-громадянина, чийою серцю дорога справа визволення українського народу!

Бо Україна хоче бути дійсно вільною державою!

* * *

Тут на чужині засліплені тоталітаризмом проводирі-монопартійці дають своїм безперечно ідейним, але політично невиробленим, прихильникам, а передусім безідейним поплентачам накази бойкотувати і нищити журнал «До Зброї», поширюючи при тому безсовісні, видумані ворожою головою, наклепи.

Для прикладу в Великобританії пишуть нам:

«...журнал «До Зброї» читаємо так, як читали підпільну пресу в землянках під большевицькою окупацією...»

«...деякі дотеперішні читачі відмовляються купувати Ваш журнал, бо їх тероризують за те інші жителі гостелю...»

«Ваш журнал мені подобається, але мушу просити Вас мені його більше не посилати...»

Таких цитат можна б подати більше.

За що ж дають накази бойкотувати журнал «До Зброї», зміст якого посвячений великою мірою визвольній боротьбі в Україні?

Чи за передрук інтерв'ю Голови Генерального Секретаріату УГВР, Р. Лозовського?

Чи за статтю генерала Тараса Чупринки, Головного Командира УПА, п. н. «До генези Української Головної Визвольної Ради»?

Чи за програмову статтю з Рідних Земель: «Наша визвольна боротьба і проблема жертв»?

Чи за передрукований фрагмент із спогадів к-ра УПА Хріна: «Крізь сміх заліза»?

Чи за хроніку з бойових дій УПА, за передрукування Наказів Головного Командування УПА, за передрукування Постанов УГВР?

Чи може за опублікування статистичних даних з бюлетену «Бюра Інформації УГВР», випуск 2, за серпень 1948 р., про большевицький терор на українських землях, щоб ніхто із своїх на чужині як теж ніхто з чужинців не довідався, як Москва поневолює і винищує український народ!!!

Таких «чи» можна б поставити безліч. Але відповіді українська патріотична громадськість не отримає, мабуть, ніколи, бо дати таку відповідь це було б в інтересах української визвольної справи.

В органі УГВР на Батьківщині — «Самостійність» помічена велика, дуже солідно опрацьована, стаття-праця провідного публіциста українського визвольного руху, О. Горнового п. н. «Про свободу преси в ССРСР», де з'ясована кривизна голгота українського народу.

Невже ж прийдеться писати статтю про «свободу» преси серед української політичної еміграції і про наських гнобителів цієї преси?

Редакція журналу «ДО ЗБРОЇ»

Не по-журналістичному

В журналістичному світі прийнявся такий звичай, що кожна газета, передруковуючи якусь вже опубліковану статтю чи повідомлення, вважає за свій обов'язок подати джерело своєї інформації. Не так поступив видаваний в Торонті, Канада, український тижневик „Гомін України”. В своєму числі з 4.3.1950 р. (ч. 9-44) він передрукував з нашого журналу статтю „У Голови Генерального Секретаріату УГВР Р. Лозовського” та „Постанову УГВР про встановлення медалі „За боротьбу в особливо важких умовах”, не подаючи, що це передрук з „До зброї”, випуск 1(14), що опублікував ці речі за журналом „Бюро Інформації Української Головної Визвольної Ради (УГВР)” випуск 2, за серпень 1948 р., який видається підпільним друком на Рідних землях.

Промовчуючи джерело журналу „До Зброї”, редакція „Гомону України” вправді поступила не по-журналістичному, зате по-партійному, щоб в той спосіб не повідомити своїх читачів про появу журналу видаваного Місією УПА при ЗП УГВР.

**Якщо хочете, щоб ворожа пропаганда
не баламутила Вас в питаннях визвольної
боротьби УПА —**

читайте журнал «До Зброї»

В справі вплачених передплат

Повідомляємо наших шановних заступників, кольпортерів, передплатників та читачів, що вплачені на означений час — чверть-рік, піврік, рік — передплати на журнал «До Зброї», будуть розраховуватися за поодинокі, нами вислані випуски (зошити). Тобто, хто вплатив на чверть-рік, отримає три випуски, хто на піврік — шість, хто на рік — дванадцять випусків нашого журналу, без огляду на те, коли вони появляться.

З технічних, незалежних від видавництва «До Зброї» причин, ми були приневолені видавати по одному випуску (зошиту) за місяці березень-квітень та червень-липень. В розрахунках вплачених передплат ці двомісячні випуски розраховуватимемо кождий як один.

Для прикладу: Хто вплатив досі піврічну передплату, отримає шість випусків нашого журналу, тобто ще випуск 6(19) за серпень 1950 р. Хто тепер вплатить піврічну передплату, отримає в майбутньому шість випусків (зошитів) «До Зброї».

В майбутньому журнал «До Зброї» появлятиметься щомісячно. За спізнену появу цього випуску — 5(18) за червень-липень 1950 р. перепрошуємо всіх наших шановних заступників, кольпортерів, передплатників, читачів та прихильників.

Адміністрація

Видавництва «До Зброї»

Зголошуйтеся на передплатників

журналу «До Зброї»!

ОГОЛОШЕННЯ

в справі збірки на „Фонд Місії УПА”

У Великобританії вдалшому зібрано на збіркові листи:

Ч. 202 зібрав п. Федорук Р.	Springwood Hostel Kelso Roxburghshire	6,19, 6
Ч. 18 — „ — п. Стадник І.	Justhome, Ducie Road Staple Hill, Bristol	1,—,—
Ч. 232 — „ — п. Горлай Григ.	N.S.H.C.Hostel, London-Col- ney St. Albans, Herts	1,—,—
Ч. 212 — „ — п. Бондарук Д.	E.V.W.Hostel Friday, Bridge. Nr. Wisbech	2,—,—
Ч. 220 — „ — п. Долотко М.	Victoria Park. Peebles Sandringham. Rd. Hostel	3,14, 6
Ч. 225 — „ — п. Джура А.	Doncaster 49 Linden Gardens	—,10,—
Ч. 7 — „ — п. Телев'як П.	London W 2	—, 5,—
Ч. 229 — „ — п. Шкрибляк І.	Miners Hostel, Maltby Rotherham, Yorks	6,19, 6
Ч. 6 — „ — п. Паньків Д.	C 17 Camp Hut 40. Chest- nut Av. Eastleigh. Hants	1, 3,—
Ч. 214 — „ — п. Чепіль І.	E.V.W.Hostel. Monymusk Aberdeenshire	6, 7,—
Ч. 23 — „ — п. Скоропад Т.	Iscoyd Park. Whitchurch Salop	3,17,—
Ч. 223 — „ — п. Дуткевич М.	Buffer Depot 379 M. Brandon Rd. Milldenhall Suffolk	2,15,—
Ч. 209 — „ — п. Беля Е.	Newton Villa 22. King. St. Shrewsbury (Salop)	2, 1,—
Ч. 240 — „ — п. Ковтко Ст.	Cold Ashby Hol. Nr. Rugby.	1,10,—
Ч. 207 — „ — п. Деберний М.	Miners Hostel. Derby Rd Eastwood. Notts.	9,13, 6
Ч. 247 — „ — п. Николишин	Justhome. Ducie R-d Staplehill. Bristol	—,10,—
Ч. 253 — „ — п. Воронка В.	Merhay Farm Blaminster, Dorset	—,10,—

У Канаді досі зібрано на збіркові листи:

Ч. 191 Чит. Просвіти ім. Т. Шевченка в Монтреалі —		
	збірщик п. Василюшко Г.	9.00
Ч. 187 — " — " — " — " — " — " —	збірщик п. Криль В.	14.00
Ч. 190 — " — " — " — " — " — " —	збірщик п. Скурчак А.	37.00
Ч. 183 — " — " — " — " — " — " —	збірщик п. Грицак П.	31.00
Ч. 136 — " — " — " — " — " — " —	збірщик п. Гельнер О.	33.00
Ч. 184 — " — " — " — " — " — " —	збірщик п. Павлічка В.	49.95
Ч. 106 зібрав п. Репецький Степан —	Тіммінс	19.00
Ч. 112 зібрав п. Федюк Іван —	Тіммінс	20.00

В Америці досі зібрано на збіркові листи:

Ч. 260 зібрав п. Свищук Юрій —	Бостон	52.05
--------------------------------	--------	-------

Подається до відома, що поіменні списки жертводавців на „Фонд Місії УПА” будуть подані з наступним числом журналу „До Зброї”.

(—) В. Ворон

Керівник Господарчого Відділу Місії УПА

На «Пресовий Фонд» журналу «До Зброї»

В США пожертвували:

п. Б. Чайківський	10 дол.
п. Ю. Вишневецький	5 дол.
п. Осип Труш	5 дол.
п. Г. Б.	5 дол.
п. д-р М. Прокоп	5 дол.
п. О. Л.	5 дол.
п. Є. Стахів	5 дол.
п. С. Левицький	5 дол.
п. І. Хамуляк	5 дол.
п. Ю. Охримович	5 дол.
п. Н.Н.	5 дол.
п. Е. Гамар	5 дол.
п. І. Ориняк	2 дол.

У Великобританії пожертвували:

п. Гнатів	8 шіл.
п. Коваль	10 шіл.
п. Шумський	4 шіл.

Разом склали пожертви 67 ам. доларів і 1 фунт 2 шілінги. Всім жертводавцям висловлюємо нашу щирою подяку.

Адміністрація В-ва „До Зброї”

Продаємо книжки

В-во журналу „До Зброї“ має на своєму складі наступні

книжки :

„САМОСТІЙНІСТЬ“ передрук органу УГВР на Рідних Землях

Ціна 4 Н. М.

УПА В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ (англійською мовою)

Ціна 2 Н. М.

ОРГАНІЗАЦІЯ і ПРАЦЯ ШТАБІВ

Ціна 3 Н. М.

ТОПОГРАФІЯ

Ціна 2.50 Н. М.

Замовлення на ці книжки та журнал „До Зброї“ і всю переписку в справах адміністрації і редакції спрямовувати

на адресу :

Soroczak Wolodymyr

(13b) M Ü N C H E N 2

Dachauerstraße 9/II. Z. 10

Germany — US-Zone

Одно число журналу „До Зброї“ коштує:

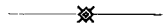
в Німеччині	1.— НМ
у Вел. Британії	2 шил.
в С. Ш. А.	0.50 дол.
в Канаді	0.50 дол.
в Бельгії	12.— бфр.
у Франції	100.— ффр.
в Голляндії	1.20 гульд.
в Австралії	2 шил. 6 цент.
в Аргентині	5 пезів
у Швеції	1.20 корон

АДМІНІСТРАЦІЯ

В-ВА „ДО ЗБРОЇ“

**Чи Ви відновили вже передплату на
«До Зброї»?
Зробіть це негайно!**

**Поширюючи «До Зброї» —
поширюєте правдиві вісті про Україну!**

З глибоким сумом повідомляємо українську громадськість, наших читачів та прихильників, що в Мадриді, Іспанія, в досі ще не з'ясованих обставинах згинув трагічною смертю

ПЕТРО ДЕМЧУК

співробітник журналу „ДоЗброї“, що як надійний молодий журналіст працював на зовнішньо-інформативному відтинку Закордонного Представництва УГВР.

Похорони відбулися в Мадриді в п'ятницю, 11. серпня 1950 року.

В. Й. П.